WYROK SĄDU (czwarta izba)

z dnia 12 października 2011 r. *

W sprawie T-38/05

Agroexpansión, SA, z siedzibą w Madrycie (Hiszpania), reprezentowana przez J. Folguerę Crespa oraz P. Vidal Martínez, adwokatów,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez F. Castilla de la Torrego, É. Gippiniego Fourniera oraz J. Bourke'a, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot wniosek o stwierdzenie częściowej nieważności decyzji Komisji C(2004) 4030 wersja ostateczna z dnia 20 października 2004 r. w sprawie postępowania zgodnie z art. 81 ust. 1 [WE] (sprawa COMP/C.38.238/B.2 – Surowiec tytoniowy – Hiszpania) oraz wniosek o obniżenie kwoty grzywny nałożonej na skarżącą we wskazanej decyzji,

* Język postępowania: hiszpański.

SĄD (czwarta izba),

w składzie: O. Czúcz, prezes, I. Labucka i K. O'Higgins (sprawozdawca), sędziowie,

sekretarz: J. Palacio González, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 9 września 2009 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

A — *Skarżąca i postępowanie administracyjne*

1 Skarżąca, Agroexpansión, SA, jest jednym z czterech przedsiębiorstw zajmujących się pierwszym przetworzeniem surowca tytoniowego w Hiszpanii (zwanych dalej „przetwórcami").

2 Trzej pozostali przetwórcy to: Compañia española de tabaco en rama, SA (zwana dalej „Cetarsą"), Tabacos Españoles, SL (zwana dalej „Taes") i World Wide Tobacco España, SA (zwana dalej „WWTE").

3 Z początku skarżąca była przedsiębiorstwem rodzinnym. Została założona w 1988 r. przez pana B., który do końca 2004 r. pełnił w niej funkcję dyrektora generalnego. W latach 1994–1997 kapitał spółki należał w równych częściach do żony pana B. i innej spółki hiszpańskiej WW Marpetrol, SA.

4 W dniu 18 listopada 1997 r. Intabex Netherlands BV (zwana dalej „Intabex") nabyła wszystkie akcje skarżącej. Intabex wchodziła w skład grupy spółek Intabex, która w kwietniu 1997 r. została przejęta przez spółkę Dimon Inc.

5 Dimon jest amerykańską spółką z siedzibą w Wirginii (Stany Zjednoczone). Dimon jest spółką dominującą grupy, w skład której wchodzi około stu spółek działających w branży tytoniowej (zwanej dalej „grupą Dimon"). Głównym przedmiotem jej działalności jest dostarczanie przetworzonego tytoniu producentom papierosów. W tym celu grupa ta zaopatruje się w przetworzony tytoń w szczególności u skarżącej.

6 W dniach 3 i 4 października 2001 r. Komisja Wspólnot Europejskich, dysponując informacjami, zgodnie z którymi hiszpańscy przetwórcy i producenci surowca tytoniowego dopuścili się naruszeń art. 81 WE, przeprowadziła na podstawie art. 14 rozporządzenia Rady nr 17 z dnia 6 lutego 1962 r., pierwszego rozporządzenia wprowadzającego w życie art. [81 WE] i [82 WE] (Dz.U. 1962, 13, s. 204), kontrole w pomieszczeniach trzech spośród przetwórców, mianowicie skarżącej, Cetarsy i WWTE, jak również w pomieszczeniach Asociación Nacional de Empresas Transformadoras de Tabaco (zwanego dalej „Anetab").

7 W dniu 3 października 2001 r. Komisja przeprowadziła również kontrole w pomieszczeniach Maison des métiers du tabac (cechu tytoniowego) oraz Europejskiej Federacji Przetwórców Tytoniu, a w dniu 5 października 2001 r. – w pomieszczeniach Federación nacional de cultivadores de tabaco (zwanej dalej „FNCT").

8 Pismem z dnia 16 stycznia 2002 r. przetwórcy oraz Anetab, powołując się na komunikat Komisji dotyczący nienakładania grzywien lub obniżenia ich kwoty w sprawach dotyczących karteli (Dz.U. 1996, C 207, s. 4, zwany dalej „komunikatem w sprawie współpracy"), zgłosili Komisji swą chęć współpracy.

9 W piśmie z dnia 21 stycznia 2002 r. przekazali oni Komisji pewne informacje.

10 Pismami z dnia 15 lutego 2002 r. skarżąca, Cetarsa i WWTE, a pismem z dnia 18 lutego 2002 r. Taes przekazały Komisji pewne informacje dodatkowe.

11 Następnie Komisja skierowała do przetwórców, Anetab oraz FNCT, szereg żądań udzielenia informacji na podstawie art. 11 rozporządzenia nr 17. Komisja zażądała też od hiszpańskiego ministerstwa rolnictwa, rybołówstwa i żywności udzielenia informacji w przedmiocie hiszpańskich przepisów dotyczących produktów rolniczych.

12 W dniu 11 grudnia 2003 r. Komisja wszczęła postępowanie leżące u podstaw niniejszej sprawy i sporządziła pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, które skierowała do 20 przedsiębiorstw lub stowarzyszeń, w tym do przetwórców, Dimon, Intabex, Anetab, FNCT oraz do Deltafiny SpA. Deltafina jest włoską spółką, której głównym przedmiotem działalności jest pierwsze przetworzenie surowca tytoniowego oraz sprzedaż przetworzonego tytoniu. Należy ona do tej samej grupy spółek co Taes, mianowicie do grupy, na której czele znajduje się amerykańska spółka Universal Corp.

13 Wskazane przedsiębiorstwa i stowarzyszenia uzyskały dostęp do akt dochodzenia Komisji, które zostały im przekazane w formie kopii na płycie CD-ROM, i przedstawiły uwagi na piśmie w odpowiedzi na sformułowane przez tę instytucję zarzuty.

14 Przesłuchanie odbyło się w dniu 29 marca 2004 r.

15 Po zasięgnięciu opinii komitetu doradczego ds. praktyk ograniczających konkurencję i pozycji dominującej oraz na podstawie końcowego sprawozdania funkcjonariusza ds. przesłuchań, w dniu 20 października 2004 r. Komisja wydała decyzję C(2004) 4030 wersja ostateczna w sprawie postępowania zgodnie z art. 81 ust. 1 [WE] (sprawa COMP/C.38.238/B.2 – Surowiec tytoniowy – Hiszpania) (zwaną dalej „zaskarżoną decyzją"), której streszczenie opublikowano w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* z dnia 19 kwietnia 2007 r. (Dz.U. L 102, s. 14).

B — *Zaskarżona decyzja*

16 Zaskarżona decyzja dotyczy dwóch karteli poziomych, zawiązanych i działających na hiszpańskim rynku surowca tytoniowego.

17 Celem pierwszego z tych karteli, który obejmował przetwórców i Deltafinę, było coroczne ustalanie, w okresie od 1996 r. do 2001 r., średniej (maksymalnej) ceny dostawy dla każdej odmiany surowca tytoniowego, bez rozróżniania go ze względu na jakość, oraz podział ilości wszystkich odmian surowca tytoniowego, jakie każdy z przetwórców mógł zakupić u producentów (zob. w szczególności motywy 74–76, 276 zaskarżonej decyzji). W okresie od 1999 r. do 2001 r. przetwórcy oraz Deltafina uzgadniali między sobą także przedziały cenowe według klasy jakości dla każdej z odmian surowca tytoniowego, które były podawane w tabelach załączonych do „umów kontraktacji", a także „warunki dodatkowe", mianowicie średnią minimalną

cenę w odniesieniu do producenta i średnią minimalną cenę w odniesieniu do grupy producentów (zob. w szczególności motywy 77–83, 276 zaskarżonej decyzji).

18 Kartel opisany powyżej w pkt 17 będzie dalej określany mianem „kartelu przetwórców".

19 Drugi z opisanych w zaskarżonej decyzji karteli obejmował trzy hiszpańskie związki rolnicze, a mianowicie Asociación agraria de jóvenes agricultores (zwany dalej „ASAJĄ"), Unión de pequeños agricultores (zwany dalej „UPĄ") oraz Coordinadora de organizaciones de agricultores y ganaderos (zwany dalej „COAG"), a także Confederación de cooperativas agrarias de España (zwaną dalej „CCAE"). Celem tego kartelu było coroczne ustalanie, w okresie od 1996 r. do 2001 r., przedziałów cenowych według klasy jakości dla każdej z odmian surowca tytoniowego, które były podawane w tabelach załączonych do „umów kontraktacji", a także „warunków dodatkowych" (zob. w szczególności motywy 77–83, 277 zaskarżonej decyzji).

20 Kartel opisany powyżej w pkt 19 będzie dalej określany mianem „kartelu przedstawicieli producentów".

21 Komisja uznała w zaskarżonej decyzji, że każdy z opisanych karteli stanowi jednolite i ciągłe naruszenie art. 81 ust. 1 WE (zob. w szczególności motywy 275–277 zaskarżonej decyzji).

22 W art. 1 zaskarżonej decyzji Komisja przypisała odpowiedzialność za kartel przetwórców przetwórcom, Deltafinie, spółce Dimon oraz spółkom dominującym spółki WWTE, a konkretnie spółkom Standard Commercial Corp. (zwanej dalej „SCC"), Standard Commercial Tobacco Co. Inc. (zwanej dalej „SCTC") i Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd (zwanej dalej „TCLT"), zaś odpowiedzialność za kartel przedstawicieli producentów – ASAJI, UPIE, COAG i CCAE (łącznie zwanym dalej „przedstawicielami producentów").

23 W art. 2 zaskarżonej decyzji Komisja nakazała tym przedsiębiorstwom oraz przedstawicielom producentów, aby niezwłocznie zaprzestali naruszeń, o których mowa w art. 1 decyzji, o ile jeszcze tego nie uczynili, oraz aby powstrzymali się również od jakichkolwiek ograniczających praktyk mających taki sam lub podobny przedmiot bądź skutek.

24 W art. 3 zaskarżonej decyzji Komisja nałożyła grzywny na wspomniane przedsiębiorstwa oraz na przedstawicieli producentów, obciążając spółkę Dimon odpowiedzialnością solidarną za zapłatę grzywny nałożonej na skarżącą, zaś SCC, SCTC i TCLT odpowiedzialnością solidarną za zapłatę grzywny nałożonej na WWTE (zob. pkt 67, 68 poniżej).

C — *Adresaci zaskarżonej decyzji*

25 Punkt 2.4 zaskarżonej decyzji poświęcony jest adresatom (motywy 357–400 zaskarżonej decyzji).

26 Przede wszystkim Komisja wyjaśniła w tym punkcie, iż ustalono, że przetwórcy i Deltafina bezpośrednio uczestniczyli w kartelu przetwórców, zaś przedstawiciele producentów – w kartelu przedstawicieli producentów, efektem czego każde z tych przedsiębiorstw i stowarzyszeń „powinno ponieść odpowiedzialność za naruszenie, w związku z czym [stać się] adresatem [zaskarżonej decyzji]" (motywy 357, 358 zaskarżonej decyzji). W motywach 359–369 tej decyzji Komisja dokonała w szczególności oceny roli odgrywanej przez Deltafinę w kartelu przetwórców.

27 Następnie Komisja zbadała kwestię możliwości przypisania spółce dominującej zachowania jej spółki zależnej, noszącego znamiona naruszenia, wskazując, że w niniejszej sprawie pojawiła się ona w trzech przypadkach, mianowicie w przypadku skarżącej, WWTE i Taes (motywy 370–400 zaskarżonej decyzji).

28 W pierwszej kolejności Komisja przypomniała w tym względzie zasady mające jej zdaniem zastosowanie w tej dziedzinie (motywy 371–374 zaskarżonej decyzji).

29 W szczególności przypominała ona, co następuje:

— w celu określenia, czy spółkę dominującą należy uznać za odpowiedzialną za bezprawne zachowanie jej spółki zależnej, konieczne jest ustalenie, czy spółka zależna „nie kształtuje w sposób autonomiczny swego zachowania na rynku, lecz stosuje co do zasady instrukcje przekazywane jej przez spółkę dominującą" (wyrok Trybunału z dnia 14 lipca 1972 r. w sprawie 48/69 Imperial Chemical Industries przeciwko Komisji, Rec. s. 619, pkt 132, 133);

— zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w przypadku gdy do spółki dominującej należy cały kapitał jej spółki zależnej, można słusznie zakładać, że spółka dominująca wywiera rzeczywiście decydujący wpływ na jej zachowanie (wyroki Trybunału: z dnia 25 października 1983 r. w sprawie 107/82 AEG-Telefunken przeciwko Komisji, Rec. s. 3151, pkt 50; z dnia 16 listopada 2000 r. w sprawie C-286/98 P Stora Kopparbergs Bergslags przeciwko Komisji, Rec. s. I-9925, pkt 29; wyrok Sądu z dnia 20 kwietnia 1999 r. w sprawach połączonych od T-305/94 do T-307/94, od T-313/94 do T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 i T-335/94 Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji, zwany „wyrokiem w sprawie PVC II", Rec. s. II-931, pkt 961, 984);

— założenie to może zostać potwierdzone przez „szczególne czynniki właściwe dla pewnych spraw";

— w przypadku spółek zależnych, które nie są w pełni kontrolowane, spółka dominująca może, zdaniem Trybunału, wpływać na politykę swej spółki zależnej, jeśli posiada w momencie popełnienia naruszenia większość jej kapitału (ww. wyrok w sprawie Imperial Chemical Industries przeciwko Komisji, pkt 136) lub jeżeli jest „stale" informowana o praktykach tejże spółki zależnej i bezpośrednio kształtuje jej zachowanie (ww. wyrok w sprawie AEG-Telefunken przeciwko Komisji, pkt 52);

— zgodnie z utrwalonym orzecznictwem pojęcie przedsiębiorstwa w kontekście prawa konkurencji należy rozumieć jako oznaczające jednostkę gospodarczą z punktu widzenia przedmiotu danego porozumienia, nawet jeśli z prawnego punktu widzenia jednostka ta składa się z kilku osób fizycznych lub prawnych (wyrok Sądu z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-9/99 HFB i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-1487, pkt 66 odsyłający do wyroku Trybunału z dnia 12 lipca 1984 r. w sprawie 170/83 Hydrotherm Gerätebau, Rec. s. 2999, pkt 11).

30 W drugiej kolejności przed dokładniejszym zbadaniem przypadku skarżącej oraz WWTE Komisja wskazała w motywie 375 zaskarżonej decyzji, co następuje:

„W niniejszej sprawie trzech z czterech hiszpańskich przetwórców surowca tytoniowego jest kontrolowanych (w pełni lub w 90%) przez międzynarodowe koncerny amerykańskie. Istnieją ponadto inne okoliczności faktyczne potwierdzające domniemanie, że zachowanie [skarżącej] i WWTE należy przypisać ich właściwym spółkom dominującym. W takim przypadku obie spółki – spółkę dominującą i spółkę zależną – należy uznać za solidarnie odpowiedzialne za naruszenia stwierdzone w […] [zaskarżonej] decyzji".

31 W motywie 376 zaskarżonej decyzji Komisja dodała:

„[Natomiast] po wysłaniu przez Komisję pisma w sprawie przedstawienia zarzutów i po przesłuchaniu stron okazało się, iż dowody zawarte w aktach sprawy nie mogły uzasadniać podobnego wniosku w przedmiocie udziału Universal […] i Universal Leaf [Tobacco Co. Inc.] w Taes i Deltafinie. [Oprócz] bowiem nawiązania do więzi korporacyjnej między spółkami dominującymi i ich spółkami zależnymi akta sprawy nie zawierają żadnej wskazówki dotyczącej faktycznego udziału Universal […] i Universal Leaf w zdarzeniach badanych w [zaskarżonej decyzji]. Nie należy zatem czynić ich adresatami decyzji wydanej w tej sprawie. Ten sam wniosek dotyczy a fortiori Intabex, ponieważ wynoszący 100% udział tej spółki w [skarżącej] miał charakter czysto finansowy".

32 W motywach 377–386 zaskarżonej decyzji Komisja zbadała przypadek skarżącej.

33 Komisja w szczególności zwróciła uwagę, że od drugiego półrocza 1997 r. skarżąca była w pełni kontrolowana przez spółkę Dimon za pośrednictwem spółki w pełni zależnej od Dimon, Intabex (motyw 377 zaskarżonej decyzji). Komisja wywiodła z tego, że miała prawo przyjąć domniemanie, iż przynajmniej od tego momentu spółka Dimon wywierała decydujący wpływ na zachowanie skarżącej (motyw 378 zdanie pierwsze zaskarżonej decyzji). Komisja dodała, że inne materiały zgromadzone w aktach sprawy – opisane w motywie 379 zaskarżonej decyzji – potwierdzają „domniemanie, [zgodnie z którym] spółka Dimon była w stanie wywierać decydujący wpływ" (motyw 378 zdanie drugie zaskarżonej decyzji). W motywie 380 zaskarżonej decyzji Komisja wskazała, że z powyższego wynika, iż „spółka Dimon była informowana o praktykach swojej spółki zależnej będących przedmiotem niniejszej decyzji, a także o kontekście, w jakim praktyki te się odbywały, a ze względu na to, że od 1997 r. spółka Dimon [posiadała] cały kapitał swojej spółki zależnej, rzeczywiście była w stanie wywierać wpływ na jej zachowanie". W motywie 382 tej decyzji Komisja wyjaśniła, że

„okoliczności faktyczne, na które [skarżąca] zwróciła uwagę spółce Dimon w swojej korespondencji, powinny były spotkać się z natychmiastową reakcją spółki Dimon polegającą albo na podjęciu stosownych kroków, aby zdystansować się od wszelkich możliwych naruszeń reguł konkurencji, albo na zażądaniu od kierownictwa [skarżącej] zaprzestania wszelkich potencjalnie antykonkurencyjnych zachowań", po czym stwierdziła, że „ostatecznie spółka Dimon niczego takiego nie zrobiła".

34 Ponadto w motywie 381 zaskarżonej decyzji Komisja uznała za bezzasadne argumenty spółki Dimon podniesione w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, przy pomocy których spółka Dimon chciała wykazać, że skarżąca zachowywała się w sposób autonomiczny na rynku.

35 Komisja odrzuciła wreszcie zarzut spółki Dimon, zgodnie z którym Komisja naruszyła zasadę niedyskryminacji, obciążając ją odpowiedzialnością za noszące znamiona naruszenia zachowanie jej spółki zależnej, podczas gdy nie postąpiła podobnie w przypadku spółki dominującej Cetarsy, a konkretnie spółki Sociedad estatal de participaciones industriales (zwanej dalej „Sepi"). Komisja uzasadniła tę różnicę w traktowaniu okolicznością, że wbrew twierdzeniom spółki Dimon „[jej] akta […] nie wskazują na bezpośrednie komunikowanie się Cetarsy i Sepi dotyczące przedmiotu niniejszej sprawy", że „udział Sepi w Cetarsie wydaje się mieć zasadniczo finansowy charakter, podobny do więzi łączącej Intabex i Agroexpansión", że „Cetarsa (w przeciwieństwie do Agroexpansión) skupia całą działalność grupy Sepi w zakresie przetwórstwa tytoniu i z tego samego powodu jest w sposób oczywisty zarządzana oddzielnie" i wreszcie że „Cetarsa nie jest spółką w pełni zależną od Sepi" (motyw 384 zaskarżonej decyzji).

36 Na podstawie tych różnego rodzaju okoliczności Komisja wyciągnęła wniosek, że spółka Dimon „[winna zostać] uznaną za współodpowiedzialną wraz ze [skarżącą] za jej zachowanie stwierdzone w [zaskarżonej decyzji] w okresie od drugiego półrocza 1997 r. do dnia 10 sierpnia 2001 r." (motyw 386 zaskarżonej decyzji).

37 W motywach 387–400 zaskarżonej decyzji Komisja zbadała przypadek WWTE. Komisja stwierdziła, że w okresie od 1995 r. do maja 1998 r. spółka ta była wspólnie kontrolowana przez SCC (za pośrednictwem SCTC i TCLT) oraz przez prezesa WWTE i jego rodzinę, a także wskazała szereg okoliczności, z których wynika, że we wspomnianym okresie SCC „lub jej spółki zależne" wywierały rzeczywisty wpływ na zachowanie WWTE w Hiszpanii (motyw 391 zaskarżonej decyzji). W odniesieniu do okresu od maja 1998 r. do dnia wydania zaskarżonej decyzji Komisja powołała się na szereg okoliczności, które jej zdaniem dowodzą tego, że SCC sprawowała – bądź bezpośrednio, bądź poprzez SCTC i TCLT – wyłączną kontrolę nad WWTE i wywierała decydujący wpływ na jej politykę handlową. Komisja dodała, że „[a]rgumenty wysunięte przez SCC w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów nie [uzasadniają] przyjęcia odmiennego wniosku w tym zakresie" (motyw 399 zaskarżonej decyzji). Mając na względzie te różne okoliczności, Komisja stwierdziła, że co najmniej od 1996 r. „SCC lub jej spółki zależne SCTC i TCLT" wywierały decydujący wpływ na politykę handlową WWTE, w związku z czym należy uznać, że ponoszą one solidarną odpowiedzialność za praktyki zarzucane WWTE i zaliczyć je do adresatów zaskarżonej decyzji (motyw 400 zaskarżonej decyzji).

D — *Ustalenie wysokości grzywien*

38 W motywach 404–458 zaskarżonej decyzji Komisja zbadała kwestię grzywien, jakie mają zostać nałożone na adresatów tego aktu.

39 Kwoty grzywien zostały ustalone przez Komisję na podstawie ciężaru i czasu trwania rozpatrywanych naruszeń, czyli w oparciu o dwa kryteria wyraźnie wskazane w art. 23 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 [WE] i 82 [WE] (Dz.U.

2003, L 1, s. 1) i w art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, które, w brzmieniu zaskarżonej decyzji, miało zastosowanie w momencie popełnienia tych naruszeń (motywy 404, 405 zaskarżonej decyzji).

40 Celem ustalenia kwoty grzywny w stosunku do każdego z adresatów zaskarżonej decyzji Komisja zastosowała metodę określoną w wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 oraz art. 65 ust. 5 [EWWiS] (Dz.U. 1998, C 9, s. 3, zwanych dalej „wytycznymi"), nawet jeśli nie odwoływała się do nich wprost. W zaskarżonej decyzji Komisja dokonała również oceny, czy i w jakim stopniu ci adresaci spełnili wymogi określone przez komunikat w sprawie współpracy.

1. *Kwoty wyjściowe grzywien*

41 Na wstępie w motywie 414 zaskarżonej decyzji Komisja zakwalifikowała naruszenia jako „bardzo poważne", zbadawszy najpierw w motywach 408–413 tej decyzji właściwy im charakter, ich konkretny wpływ na rynek, zakres geograficzny właściwego rynku oraz rynku produktu, którego dotyczy naruszenie.

42 Następnie w motywie 415 zaskarżonej decyzji Komisja uznała, że należało wziąć pod uwagę konkretną wagę każdego przedsiębiorstwa, a więc rzeczywisty wpływ jego nielegalnych działań na konkurencję, tak aby skutek odstraszający grzywny nałożonej na każde z przedsiębiorstw był proporcjonalny do jego udziału w objętych sankcjami nielegalnych działaniach.

43 Komisja dokonała rozróżnienia między kartelem przetwórców (motywy 416–424 zaskarżonej decyzji) a kartelem przedstawicieli producentów (motywy 425–431 zaskarżonej decyzji).

44 W odniesieniu do kartelu przetwórców w pierwszej kolejności Komisja uznała, że „grzywny [winny być] zróżnicowane z uwagi na stopień uczestnictwa w nielegalnych działaniach oraz pozycję rynkową każdej z zaangażowanych stron" (motyw 416 zaskarżonej decyzji).

45 W tym względzie Komisja oświadczyła, że „kwota wyjściowa grzywny nałożonej na Deltafinę powinna być najwyższa ze względu na jej wiodącą pozycję na rynku jako głównego nabywcy przetworzonego tytoniu hiszpańskiego" (motyw 417 zaskarżonej decyzji).

46 Co się tyczy przetwórców, Komisja rozstrzygnęła, że ich „udział" w nielegalnych działaniach „[może zostać] w przybliżeniu uznany za podobny" (motyw 418 zaskarżonej decyzji). Komisja uznała jednak, że konieczne było uwzględnienie ich poszczególnych rozmiarów oraz odpowiedniego udziału w rynku i na tej podstawie podzieliła ich na trzy kategorie.

47 I tak, w pierwszej kategorii, określonej jako „kategoria szczególna", Komisja umieściła Cetarsę ze względu na to, że spółka ta była „zdecydowanie wiodącym przetwórcą hiszpańskim", i z tego powodu kwota wyjściowa, którą należy wobec niej zastosować, powinna być najwyższa (motyw 419 zaskarżonej decyzji). Skarżącą i WWTE Komisja umieściła w kategorii drugiej, wskazując, że każda z tych spółek miała udział w rynku wynoszący około 15%, wobec czego należy zastosować względem nich tę samą kwotę wyjściową (motyw 420 zaskarżonej decyzji). Wreszcie w kategorii trzeciej Komisja umieściła Taes ze względu na okoliczność, że udział tej spółki w rynku wynosi jedynie 1,6%, a zatem należy wobec niej zastosować najniższą kwotę wyjściową (motyw 421 zaskarżonej decyzji).

48 W drugiej kolejności, aby zapewnić wystarczająco odstraszający skutek grzywny, Komisja uznała, że należało zastosować mnożnik 1,5 – czyli podwyższenie o 50% – do kwoty wyjściowej ustalonej dla WWTE oraz mnożnik 2 – czyli podwyższenie

o 100% – do kwoty wyjściowej ustalonej dla skarżącej (motyw 423 zaskarżonej decyzji). W ocenie Komisji należało bowiem mieć na uwadze to, że pomimo relatywnie niskiego udziału w rynku zakupów hiszpańskiego surowca tytoniowego, obaj ci przetwórcy należeli do przedsiębiorstw międzynarodowych o znaczącej sile gospodarczej i finansowej, a „co więcej", działali „pod decydującym wpływem swoich poszczególnych spółek dominujących" (motyw 422 zaskarżonej decyzji).

49 W świetle tych wszystkich okoliczności w motywie 424 zaskarżonej decyzji Komisja ustaliła kwoty wyjściowe grzywien dla przetwórców i Deltafiny w sposób następujący:

— Deltafina: 8 000 000 EUR;

— Cetarsa: 8 000 000 EUR;

— skarżąca: 1 800 000 EUR x 2 = 3600000 EUR;

— WWTE: 1 800 000 EUR x 1,5 = 2700000 EUR;

— Taes: 200 000 EUR.

50 W odniesieniu do kartelu przedstawicieli producentów Komisja uznała, że na każdego z nich należy nałożyć jedynie grzywnę w symbolicznej wysokości 1000 EUR (motywy 425, 430 zaskarżonej decyzji). Komisja uzasadniła swe stanowisko faktem, że „ramy prawne dotyczące wspólnych negocjacji w zakresie standardowych umów mogły stwarzać pewne wątpliwości dotyczące legalności postępowania przedstawicieli

producentów i przetwórców w konkretnym kontekście wspólnych negocjacji standardowych umów" (motyw 428 zaskarżonej decyzji), a także pewnymi okolicznościami wskazanymi w motywie 427 zaskarżonej decyzji. Podniosła ona również, że „same negocjacje w sprawie standardowych umów oraz ich wyniki stanowiły informację publiczną i [...] żaden z organów nigdy nie kwestionował ich zgodności z prawem wspólnotowym ani z prawem hiszpańskim, do momentu wszczęcia niniejszego postępowania" (motyw 429 zaskarżonej decyzji).

2. *Kwoty podstawowe grzywien*

51 W motywach 432 i 433 zaskarżonej decyzji Komisja zbadała kwestię czasu trwania naruszenia zarzucanego przetwórcom i Deltafinie. Komisja ustaliła ten czas na pięć lat i cztery miesiące, co oznaczało, że naruszenie było długotrwałe. W konsekwencji kwoty wyjściowe grzywien nałożonych na każdego z przetwórców oraz na Deltafinę zostały podwyższone o 50%.

52 Tym samym kwoty podstawowe grzywien nałożonych na adresatów zaskarżonej decyzji są następujące:

— Deltafina: 12 000 000 EUR;

— Cetarsa: 12 000 000 EUR;

— skarżąca: 5 400 000 EUR;

— WWTE: 4 050 000 EUR;

— Taes: 300 000 EUR;

— ASAJA: 1000 EUR;

— UPA: 1000 EUR;

— COAG: 1000 EUR;

— CCAE: 1000 EUR (motyw 434 zaskarżonej decyzji).

3. *Okoliczności obciążające i łagodzące*

53 Kwota podstawowa grzywny nałożonej na Deltafinę została podwyższona o 50% ze względu na okoliczności obciążające związane z przywódczą rolą tego przedsiębiorstwa w obrębie kartelu przetwórców (motywy 435, 436 zaskarżonej decyzji).

54 W odniesieniu do okoliczności łagodzących Komisja stwierdziła w motywie 437 zaskarżonej decyzji, że „te same czynniki, które zostały wymienione w motywach 427–429 [zaskarżonej decyzji, mogą znaleźć] zastosowanie do zachowania przetwórców wyłącznie w odniesieniu do negocjacji publicznych i zawierania standardowych

umów (w szczególności negocjacji w sprawie przedziałów cenowych i warunków dodatkowych) z przedstawicielami producentów".

55 W motywie 438 zaskarżonej decyzja Komisja dodała, że co się tyczy zawartych przez przetwórców „tajnych" porozumień w sprawie średniej (maksymalnej) ceny dostawy i podziału ilości wszystkich odmian surowca tytoniowego, ich praktyki „wyraźnie wykraczały poza zakres obowiązujących ram prawnych, negocjacji publicznych i porozumień z przedstawicielami producentów". Uznała ona jednak, że „publiczne negocjacje między przedstawicielami producentów a przetwórcami wyznaczyły, przynajmniej w pewnym stopniu, istotne ramy materialne (w szczególności w odniesieniu do możliwości dokonywania uzgodnień i zajmowania wspólnych stanowisk), w których zakresie przetwórcy mogli rozwijać – poza wspólnym stanowiskiem uzgodnionym w kontekście negocjacji publicznych – swą tajną strategię dotyczącą średnich (maksymalnych) cen dostaw oraz ilości".

56 Mając na uwadze okoliczności wymienione w pkt 54 i 55 powyżej, Komisja postanowiła obniżyć o 40% kwoty podstawowe grzywien nałożonych na przetwórców i Deltafinę (motyw 438 zaskarżonej decyzji). Ostatecznie kwota podstawowa nałożonej na skarżącą grzywny wyniosła 3240000 EUR (motyw 439 zaskarżonej decyzji).

4. *Górna granica grzywny przewidziana w art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003*

57 W motywach 440–447 zaskarżonej decyzji Komisja zbadała, czy ustalone w ten sposób dla poszczególnych adresatów kwoty podstawowe należy dostosować, tak aby nie przekraczały górnej granicy 10% obrotu przewidzianej w art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003.

58 W motywie 441 zaskarżonej decyzji Komisja wyjaśniła, iż ze względu na to, że rozpatrywane spółki należą do grupy; że wykazano, iż spółki dominujące tych spółek wywierały na nie decydujący wpływ; oraz że w konsekwencji wspomniane spółki dominujące ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę grzywien nałożonych na ich spółki zależne, aby ustalić wspomnianą wyżej górną granicę, należy wziąć pod uwagę światowy obrót grupy.

59 Powtórzywszy w motywie 442 zaskarżonej decyzji, że spółka Dimon została uznana solidarnie odpowiedzialną za zapłatę grzywny nałożonej na skarżącą, w motywie 446 tej decyzji Komisja uznała, że kwoty tej grzywny nie należy dostosowywać, gdyż skonsolidowany obrót spółki Dimon wynosił w 2003 r. 1 271 700000 USD. Wysokość grzywny nałożonej na skarżącą przed zastosowaniem komunikatu w sprawie współpracy została więc ustalona na 3 240 000 EUR (motyw 447 zaskarżonej decyzji).

5. *Zastosowanie komunikatu w sprawie współpracy*

60 W motywach 448–456 zaskarżonej decyzji Komisja poruszyła kwestię zastosowania komunikatu w sprawie współpracy w odniesieniu do przetwórców i Deltafiny.

61 W pierwszej kolejności Komisja wskazała w szczególności, że podmioty te wniosły o zastosowanie tego komunikatu przed doręczeniem im pisma w sprawie przedstawienia zarzutów (motyw 449 zaskarżonej decyzji).

62 W drugiej kolejności instytucja ta stwierdziła, że pkt D komunikatu w sprawie współpracy znajduje zastosowanie do przetwórców. Podniosła ona, że chociaż była już w posiadaniu większości zasadniczych materiałów stanowiących dowód popełnienia naruszenia, to dostarczone przez przetwórców informacje pomogły w jego wyjaśnieniu i udowodnieniu (motywy 450, 451 zaskarżonej decyzji).

63 W trzeciej kolejności Komisja stwierdziła, że z uwagi na „szczególnie wartościową" współpracę w postępowaniu podjętą przez przedsiębiorstwo Taes, zwłaszcza w kwestii uczestnictwa Deltafiny w naruszeniu, oraz okoliczność, że nie zaprzeczało ono ustaleniom faktycznym zawartym w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, grzywnę wymierzoną wobec tego przedsiębiorstwa należy zmniejszyć o 40% na podstawie pkt D ust. 2 tiret pierwsze i drugie komunikatu w sprawie współpracy (motyw 452 zaskarżonej decyzji).

64 W czwartej kolejności Komisja uznała, że informacje dostarczone przez Cetarsę i WWTE, choć były istotne, nie okazały się tak bardzo przydatne dla dochodzenia jak informacje dostarczone przez Taes (motyw 453 zaskarżonej decyzji). Komisja dodała, że w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów Cetarsa i WWTE twierdziły, że „kartel przetwórców dotyczący średnich (maksymalnych) cen dostaw z jednej strony oraz poszczególne porozumienia zawierane przez producentów i przetwórców dotyczące średniej ceny w odniesieniu do grup producentów z drugiej były identyczne i w konsekwencji potencjalne antykonkurencyjne skutki zachowania przetwórców i producentów [neutralizowały] się", aby następnie podnieść, że twierdzenie to nie znajduje potwierdzenia w faktach. Uwzględniając te elementy, Komisja postanowiła obniżyć o 25% wymierzoną wobec tych dwóch przetwórców grzywnę, zgodnie z pkt D ust. 2 tiret pierwsze komunikatu w sprawie współpracy.

65 W piątej kolejności w odniesieniu do skarżącej Komisja stwierdziła, że spółka ta także dostarczyła użytecznych informacji, ale że w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów zaprzeczała faktom „tak samo jak Cetarsa i WWTE" (motyw 454

zaskarżonej decyzji). Komisja również wskazała, że skarżąca zaprzeczyła tajnemu charakterowi porozumień przetwórców w przedmiocie średnich (maksymalnych) cen dostaw. Uwzględniając te elementy, Komisja obniżyła o 20% grzywnę wymierzoną wobec skarżącej.

66 W szóstej kolejności Komisja obniżyła o 10% grzywnę nałożoną na Deltafinę (motyw 456 zaskarżonej decyzji).

6. *Ostateczne kwoty grzywien*

67 Zgodnie z art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 Komisja ustaliła kwoty grzywien, jakie należy nałożyć na przedsiębiorstwa i stowarzyszenia przedsiębiorstw będące adresatami zaskarżonej decyzji, w następujący sposób:

— Deltafina: 11 880 000 EUR;

— Cetarsa: 3 631 500 EUR;

— skarżąca: 2 592 000 EUR;

— WWTE: 1 822 500 EUR;

— Taes: 108 000 EUR;

— ASAJA: 1000 EUR;

— UPA: 1000 EUR;

— COAG: 1000 EUR;

— CCAE: 1000 EUR (motyw 458 zaskarżonej decyzji).

68 Spółka Dimon została uznana solidarnie odpowiedzialną za zapłatę grzywny nałożonej na skarżącą i SCC, zaś SCTC i TCLT solidarnie odpowiedzialne za zapłatę grzywny nałożonej na WWTE (motyw 458, art. 3 zaskarżonej decyzji).

Przebieg postępowania i żądania stron

69 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 22 stycznia 2005 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.

70 Dzień wcześniej SCC, SCTC i TCLT wniosły skargę o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji (sprawa T-24/05), zaś WWTE wniosła skargę o obniżenie grzywny nałożonej na nią w tej decyzji (sprawa T-37/05).

71 W dniu 28 stycznia 2005 r. Dimon wniosła skargę o stwierdzenie nieważności części zaskarżonej decyzji, a tytułem żądania ewentualnego – o obniżenie grzywny nałożonej na nią w tej decyzji (sprawa T-41/05).

72 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 17 sierpnia 2005 r. skarżąca wniosła o połączenie niniejszej sprawy ze sprawami T-24/05, T-37/05 i T-41/05.

73 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 7 września 2005 r. Komisja poinformowała Sąd, że jej zdaniem połączenie tych czterech spraw nie poprawi znacznie skuteczności postępowania i że pozostawia Sądowi podjęcie decyzji co do tego, czy należy uwzględnić wniosek o ich połączenie, czy też nie należy go uwzględniać.

74 Sąd nie uwzględnił wspomnianego wniosku o połączenie spraw.

75 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (czwarta izba) zdecydował o otwarciu procedury ustnej i w ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 64 regulaminu postępowania przed Sądem wezwał strony do udzielenia odpowiedzi na pewne zadane pytania. Strony spełniły te żądania w wyznaczonym terminie.

76 Podczas rozprawy w dniu 9 września 2009 r. wysłuchano wystąpień stron i ich odpowiedzi na pytania ustne postawione przez Sąd.

77 Skarżąca wnosi do Sądu o:

— stwierdzenie częściowej nieważności art. 3 zaskarżonej decyzji;

— obniżenie kwoty nałożonej na nią przez Komisję grzywny;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

78 Komisja wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi;

— obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

79 Skargę skarżąca opiera na czterech zarzutach, opartych:

— pierwszy z nich – na naruszeniu art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003, zasad proporcjonalności i równego traktowania, a także braku uzasadnienia;

— drugi z nich – na naruszeniu zasady równego traktowania;

— trzeci z nich – na naruszeniu zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań;

— czwarty z nich – na naruszeniu komunikatu w sprawie współpracy, a także zasad proporcjonalności, ochrony uzasadnionych oczekiwań i równego traktowania.

80 Zarzut pierwszy został w istocie podniesiony na poparcie żądań zmierzających do stwierdzenia częściowej nieważności zaskarżonej decyzji. Trzy pozostałe zarzuty zostały podniesione na poparcie żądań zmierzających do zmiany tej decyzji.

A — *W przedmiocie zarzutu pierwszego, opartego na naruszeniu art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003, zasad proporcjonalności i równego traktowania, a także braku uzasadnienia*

81 Zarzut pierwszy składa się z trzech części. Dwie pierwsze części opierają się na naruszeniu art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 i zasady proporcjonalności, zaś część druga została podniesiona pomocniczo w stosunku do części pierwszej. Część trzecia, podniesiona dopiero w replice, opiera się na naruszeniu zasady równego traktowania i braku uzasadnienia. Część trzecia zostanie rozpatrzona przed częścią drugą.

1. *W przedmiocie części pierwszej, opartej na naruszeniu art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 oraz zasady proporcjonalności w odniesieniu do stwierdzenia solidarnej odpowiedzialności za zapłatę grzywny*

a) Argumenty stron

82 Skarżąca twierdzi, że Komisja błędnie uznała Dimon solidarnie odpowiedzialną za naruszenie i w rezultacie nie miała prawa opierać się na skonsolidowanym obrocie Dimon w celu zastosowania górnej granicy 10% obrotu przewidzianej w art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003. Skarżąca wskazuje, że obrót osiągnięty przez nią w roku podatkowym poprzedzającym dzień wydania zaskarżonej decyzji wynosił 8 163815 EUR, skutkiem czego uważa, że nałożona na nią grzywna znacznie przekracza tę granicę.

83 Na poparcie swoich twierdzeń w pierwszej kolejności skarżąca podnosi, że okoliczności wskazane przez Komisję w celu obciążenia spółki Dimon odpowiedzialnością są pozbawione znaczenia, a ponadto nie wykazano w wystarczającym stopniu, że spółka ta wywierała na nią decydujący wpływ, jeśli chodzi o jej uczestnictwo w analizowanych praktykach ograniczających konkurencję.

84 W tym względzie, po pierwsze, skarżąca, przypomniawszy, że miała „lokalne kierownictwo", przytacza następujące okoliczności mające wykazać, że jeśli chodzi o jej działalność w zakresie zakupu surowca tytoniowego, była całkowicie samodzielna:

— żadna spółka grupy Dimon nie sprawowała nad tą działalnością ani bezpośredniej, ani pośredniej kontroli;

— po jej przejęciu przez Intabex skarżąca zawarła z panem B., swoim dyrektorem generalnym, „umowę w sprawie zarządzania" (zwaną dalej „umową w sprawie zarządzania"), na mocy której panu B. przekazano „całkowite i wyłączne" uprawnienia w zakresie kierowania spółką, w szczególności w zakresie planowania i zarządzania zakupami (które obejmowały sporządzanie rocznego budżetu oraz zawieranie porozumień z grupami producentów);

— zarząd skarżącej nigdy nie wprowadził żadnych wewnętrznych procedur ani systemów, którym podporządkowany byłby pan B., zaś z żadnego zapisu umowy w sprawie zarządzania nie wynika, aby działania pana B. wymagały uprzedniej zgody owego zarządu bądź późniejszego ich zatwierdzenia;

— poza panem B. żaden członek zarządu skarżącej ani żaden jej pracownik nie posiadał uprawnień do zarządzania, negocjowania czy zawierania umów zakupu surowca tytoniowego bądź ingerowania w stosunki umowne z producentami;

— po przejęciu skarżącej przez Intabex, spółka ta pozostawiła pana B. na stanowisku prezesa zarządu skarżącej oraz powołała trzech innych członków tego zarządu, z których dwóch (a konkretnie panowie T. i G.) pochodzili z grupy spółek Intabex, a trzeci był „niezależnym profesjonalistą";

— po przejęciu skarżącej przez Intabex poprzedni zespół pana B. odpowiedzialny za kierowanie i zarządzanie zakupami został pozostawiony bez zmian;

— żaden członek zarządu skarżącej nie był jednocześnie członkiem zarządu ani nie wchodził w skład organów kierowniczych spółek Intabex bądź Dimon, ani nie był pracownikiem tych spółek;

— skarżąca nie uzgadniała swojej polityki zakupowej czy rozpatrywanych praktyk ograniczających konkurencję ani ze spółką Dimon, ani z żadną inną spółką grupy Dimon;

— co się tyczy uczestnictwa skarżącej w tych praktykach, nie otrzymywała ona żadnych instrukcji ani od spółki Dimon, ani od żadnej innej spółki grupy Dimon;

— akta Komisji nie zawierają żadnego dowodu na to, że spółka Dimon czy jakakolwiek spółka grupy Dimon bezpośrednio uczestniczyła w naruszeniu.

85 Po drugie, skarżąca kwestionuje ustalenie, że przekazała spółce Dimon „sprawozdania z działalności" i „sprawozdania terenowe" wymienione w motywie 379 zaskarżonej decyzji. Twierdzi ona, że Komisja nie posiada żadnych dowodów na to, że wspomniane sprawozdania były przekazywane osobom spoza jej zarządu lub organów kierowniczych. Skarżąca wyjaśnia, że chociaż sprawozdania te były regularnie tłumaczone na język angielski, wynikało to z chęci ułatwienia sprawowania funkcji panu T., który nie znał języka hiszpańskiego i który w 1998 r. pracował dla spółki Dimon International Services Ltd., spółki grupy Dimon z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie świadczącej usługi operacyjne. Skarżąca dodaje, że chociaż sprawozdania te były przesyłane panu T. do siedziby tej spółki, to było tak nie dlatego, że pan T. był członkiem jej zarządu, lecz jedynie dlatego, że tam pracował i tam odbierał całą korespondencję od skarżącej.

86 Po trzecie, skarżąca podnosi, że spółka Dimon nie była też adresatem żadnej korespondencji wymienionej w motywie 379 zaskarżonej decyzji. Skarżąca wymieniała korespondencję z jednej strony z panem T., który był członkiem jej zarządu, oraz z drugiej strony z panem S., który od 2000 r. zajmował w spółce Dimon International Services stanowisko koordynatora działań na Europę. Skarżąca dodaje, że większość tej korespondencji nie miała żadnego związku z jej polityką w zakresie zakupów

surowca tytoniowego lub praktyk, których popełnienie zarzucono. Skarżąca wyjaśnia, że w korespondencji elektronicznej wysłanej przez pana B. do pana S. w dniu 30 października 2000 r. i w dniu 9 maja 2001 r. pan B. jedynie luźno i ogólnie informuje pana S. o niektórych powszechnie znanych faktach, a konkretnie o negocjacjach zbiorowych w sprawie cen między przetwórcami z jednej strony, a grupami producentów i związkami rolniczymi z drugiej. Co się tyczy faksu pana B z dnia 14 grudnia 1998 r., został on wysłany nie do spółki Dimon, ale do spółki Dimon International Inc. i dotyczył jedynie kwestii związanych z umową sprzedaży przetworzonego tytoniu, którą skarżąca zawarła z Deltafiną, jeszcze zanim stała się częścią grupy Dimon.

87 W swojej replice skarżąca kwestionuje role i funkcje, które Komisja przypisuje panom T. i S., podnosząc, co następuje:

— nic w aktach sprawy nie wskazuje na to, że pan T. przekazywał spółce Dimon informacje, które otrzymywał jako członek zarządu skarżącej, ani że nadzorował jej politykę zakupów po to, by mógł o niej informować spółkę Dimon;

— pan T. nie sprawował w obrębie grupy Dimon żadnej istotnej funkcji ani nie zajmował się scalaniem działalności skarżącej z działalnością tej grupy;

— w sierpniu 1998 r. w następstwie sporu między spółką Dimon a rodziną pana T. przestał on pełnić funkcję członka zarządu spółki Dimon International Services;

— pan T. był członkiem zarządu innych spółek – „o nieistotnym znaczeniu" – grupy Dimon jedynie przejściowo;

— pan S., w chwili gdy otrzymał jedyne dwa listy odnoszące się do praktyk ograniczających konkurencję będących przedmiotem niniejszej sprawy, był pracownikiem spółki Dimon International Services i nie wchodził w skład zarządu żadnej spółki grupy Dimon;

— pan S. nigdy nie prowadził działalności związanej z polityką skarżącej w zakresie zakupów surowca tytoniowego; nigdy też nie był on pracownikiem spółki Dimon ani członkiem jej zarządu.

88 W drugiej kolejności skarżąca podnosi, że z orzecznictwa, które Komisja przytoczyła w motywach 371–374 zaskarżonej decyzji, a w szczególności z ww. w pkt 29 wyroku w sprawie Stora Kopparbergs Bergslags przeciwko Komisji, zwłaszcza z jego pkt 28 i 29, jasno wynika, że sama okoliczność, iż spółka dominująca posiada cały kapitał swojej spółki zależnej, nie wystarczy, aby móc domniemywać, że owa spółka dominująca wywierała decydujący wpływ na tę spółkę zależną. Aby spółce dominującej przypisać noszące znamiona naruszenia zachowanie jej spółki zależnej, konieczne jest wskazanie dodatkowych okoliczności w stosunku do liczby posiadanych udziałów, w szczególności w sytuacji gdy – jak w niniejszej sprawie – zainteresowane spółki sprzeciwiły się w toku postępowania administracyjnego zastosowaniu tego domniemania.

89 Skarżąca utrzymuje, że takie okoliczności nie występują w niniejszej sprawie. Ściślej rzecz biorąc, skarżąca podkreśla okoliczność, że spółka Dimon nie sprawowała kontroli nad jej polityką w zakresie zakupów surowca tytoniowego oraz że nie wykazano, iż spółka Dimon bezpośrednio uczestniczyła w naruszeniu, czy też udzielała skarżącej zaleceń, by ta je popełniła. Zdaniem skarżącej okoliczność, że spółka dominująca otrzymała szczątkowe i niedokładne informacje dotyczące niektórych praktyk ograniczających konkurencję, których dopuściła się jej spółka zależna, nigdy „sama w sobie i w wyodrębniony sposób" nie została uznana za wystarczającą do tego, aby spółkę dominującą uznać odpowiedzialną za noszące znamiona naruszenia zachowanie spółki zależnej. Zgodnie z orzecznictwem konieczne jest, zdaniem skarżącej, aby spółka dominująca była stale informowana o działaniach kartelu, co oznacza, że spółka ta powinna posiadać szczegółową wiedzę na temat praktyk ograniczających konkurencję swojej spółki zależnej. Tymczasem skarżąca nigdy nie przekazywała spółce Dimon żadnych informacji na temat jej polityki zakupowej ani tym bardziej na temat praktyk, których popełnienie zarzucono.

90 Komisja jest zdania, że pierwszą część zarzutu pierwszego należy oddalić jako bezzasadną.

91 W pierwszej kolejności Komisja podnosi szereg uwag dotyczących pojęcia przedsiębiorstwa w prawie konkurencji i przesłanek, które muszą zostać spełnione, aby można było przyjąć, że spółka dominująca ponosi odpowiedzialność za noszące znamiona naruszenia zachowanie swojej spółki zależnej. Co się tyczy tej ostatniej kwestii, Komisja twierdzi, odwołując się do ww. w pkt 29 wyroku w sprawie AEG-Telefunken przeciwko Komisji, że nie wystarczy, aby spółka dominująca była w stanie wywierać decydujący wpływ na zachowanie swojej spółki zależnej, lecz również, aby rzeczywiście użyła tego wpływu.

92 W odniesieniu konkretnie do drugiej z przesłanek wymienionych w pkt 91 powyżej Komisja kwestionuje, jakoby wymagała, aby spółka dominująca udzielała swojej spółce zależnej zaleceń naruszenia art. 81 WE. Komisja twierdzi, że definiując rzeczoną przesłankę, orzecznictwo niezmiennie odwołuje się do braku autonomii spółki zależnej przy kształtowaniu swoich ogólnych działań na rynku, bez konieczności wykazania konkretnego związku z danym naruszeniem.

93 Komisja podnosi, że wśród dowodów pozwalających na wykazanie, iż spółka dominująca rzeczywiście sprawuje kontrolę nad polityką spółki zależnej, występuje okoliczność, że spółka dominująca jest reprezentowana w jej zarządzie. Komisja dodaje, że spółka zależna może być w mniejszym stopniu autonomiczna, gdy działa na tym samym rynku co jej spółka dominująca lub na rynku ściśle związanym. Oprócz tych ogólnych okoliczności niektóre szczególne okoliczności mogą przyczynić się do wykazania, że spółka dominująca uczestniczy w polityce handlowej swojej spółki zależnej lub że wdrożyła mechanizmy umożliwiające jej nadzorowanie jej działalności.

94 Komisja dodaje, iż orzecznictwo przyznaje, że w przypadku gdy spółka zależna w pełni należy do spółki dominującej, istnieje domniemanie, że ta ostatnia skorzystała z możliwości wywierania wpływu na zachowanie swej spółki zależnej. Spółka dominująca może obalić to domniemanie, jeśli przedstawi wystarczające dowody mogące wykazać, że zachowanie jej spółki zależnej na rynku było rzeczywiście samodzielne.

95 W drugiej kolejności Komisja przypomina powody, dla których w zaskarżonej decyzji uznała, że to spółka Dimon powinna ponieść odpowiedzialność za naruszenie popełnione przez skarżącą.

96 Po pierwsze, Komisja wskazuje, że od drugiego półrocza 1997 r. spółka Dimon posiada, za pośrednictwem spółki Intabex, cały kapitał skarżącej, w związku z czym można było domniemywać, iż spółka Dimon wywierała decydujący wpływ na zachowanie tej spółki.

97 Po drugie, Komisja twierdzi, że domniemanie to znajduje potwierdzenie w innych informacjach, które znajdują się w aktach sprawy. W tym względzie Komisja przede wszystkim zwraca uwagę, że nabywanie i sprzedaż tytoniu stanowią podstawową część działalności grupy Dimon; że począwszy od 1999 r. spółka Dimon nabywa od skarżącej istotną część przetworzonego tytoniu oraz że spółka Dimon zawarła z Cetarsą i Deltafiną kilka umów dotyczących, odpowiednio, podwykonawstwa i sprzedaży tytoniu skarżącej. Komisja wskazuje następnie, że skarżąca przygotowywała „sprawozdania z działalności" i „sprawozdania terenowe", w których szczegółowo opisywała swoje działania, między innymi porozumienia zawierane między przetwórcami, a także negocjacje zbiorowe z producentami. Komisja podkreśla, że pan T., jako członek zarządu skarżącej i innych spółek grupy Dimon i tym samym przedstawiciel działający na rachunek spółki Dimon, otrzymywał kopie tych sprawozdań. Komisja powołuje się wreszcie na korespondencję wymienioną w motywie 379 zaskarżonej decyzji, wskazując w szczególności, że określona część tej korespondencji miała związek z rozpatrywanymi praktykami ograniczającymi konkurencję, a jej adresatami byli panowie T. lub S., którzy działali w imieniu spółki Dimon, zaś inna jej część dotyczyła umów przetworzenia lub sprzedaży tytoniu zawieranych przez spółkę Dimon z Cetarsą i Deltafiną.

98 Po trzecie, Komisja podnosi, że w odpowiedziach na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów ani skarżącej, ani spółce Dimon nie udało się obalić domniemania, o którym mowa w pkt 94 powyżej. Zdaniem Komisji okoliczność, że skarżąca posiada własne lokalne kierownictwo sama w sobie nie jest wystarczająca, aby udowodnić,

iż jej działania były niezależne. Komisja podnosi też, że zgodnie z umową w sprawie zarządzania pan B. podlegał „systemom" i „procedurom" określanym przez zarząd skarżącej.

b) Ocena Sądu

99 Należy przypomnieć, że prawo konkurencji dotyczy działalności przedsiębiorstw (wyrok Trybunału z dnia 7 stycznia 2004 r. w sprawach połączonych C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P i C-219/00 P Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I-123, pkt 59) oraz że pojęcie przedsiębiorstwa obejmuje każdy podmiot wykonujący działalność gospodarczą, niezależnie od jego statusu prawnego i sposobu jego finansowania (wyrok Trybunału z dnia 28 czerwca 2005 r. w sprawach połączonych C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5425, pkt 112).

100 W orzecznictwie wyjaśniono też, że pojęcie przedsiębiorstwa w tym kontekście należy rozumieć jako oznaczające jednostkę gospodarczą, nawet jeśli z prawnego punktu widzenia jednostka ta składa się z kilku osób fizycznych lub prawnych (wyrok Trybunału z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie C-217/05 Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, Zb.Orz. s. I-11987, pkt 40; wyrok Sądu z dnia 15 września 2005 r. w sprawie T-325/01 DaimlerChrysler przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3319, pkt 85).

101 Jeżeli tego rodzaju podmiot gospodarczy narusza reguły konkurencji, to musi odpowiedzieć za to naruszenie zgodnie z zasadą odpowiedzialności osobistej (zob. podobnie wyroki Trybunału: z dnia 8 lipca 1999 r. w sprawie C-49/92 P Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, Rec. s. I-4125, pkt 145; z dnia 16 listopada 2000 r. w sprawie C-279/98 P Cascades przeciwko Komisji, Rec. s. I-9693, pkt 78; z dnia 11 grudnia 2007 r. w sprawie C-280/06 ETI i in., Zb.Orz. s. I-10893, pkt 39).

102 Co się tyczy kwestii, w jakich okolicznościach można ukarać osobę prawną, która jednakowoż nie jest sprawcą naruszenia, z utrwalonego orzecznictwa wynika, że zachowanie spółki zależnej można przypisać spółce dominującej między innymi w przypadku, gdy mimo posiadania odrębnej podmiotowości prawnej spółka zależna nie określa w sposób samodzielny swojego zachowania rynkowego, lecz stosuje zasadniczo instrukcje przekazywane jej przez spółkę dominującą (ww. w pkt 29 wyrok Trybunału w sprawie Imperial Chemical Industries przeciwko Komisji, pkt 132, 133; wyroki: z dnia 14 lipca 1972 r. w sprawie 52/69 Geigy przeciwko Komisji, Rec. s. 787, pkt 44; z dnia 21 lutego 1973 r. w sprawie 6/72 Europemballage i Continental Can przeciwko Komisji, Rec. s. 215, pkt 15), w szczególności z uwzględnieniem więzów ekonomicznych, organizacyjnych i prawnych łączących oba te podmioty prawa (zob. analogicznie ww. w pkt 99 wyrok w sprawach połączonych Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, pkt 117; ww. w pkt 101 wyrok w sprawie ETI i in., pkt 49).

103 W tego rodzaju sytuacji spółka dominująca i jej spółka zależna są bowiem częścią tej samej jednostki gospodarczej, a tym samym tworzą jedno przedsiębiorstwo w rozumieniu orzecznictwa przywołanego w pkt 99 i 100 powyżej. Komisja jest uprawniona do skierowania decyzji nakładającej grzywny na spółkę dominującą nie ze względu na okoliczność, iż spółka dominująca nakłaniała swoją spółkę zależną do popełnienia naruszenia, ani tym bardziej z uwagi na udział spółki dominującej w naruszeniu, ale ze względu na to, że stanowią one jedno przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 81 WE (wyrok Sądu z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawie T-112/05 Akzo Nobel i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-5049, pkt 58).

104 Z orzecznictwa wynika również, że Komisja nie może ograniczyć się do stwierdzenia, iż spółka dominująca jest w stanie wywierać decydujący wpływ na zachowanie swej spółki zależnej, lecz musi także zbadać, czy taki wpływ był w rzeczywistości wywierany (zob. podobnie ww. w pkt 29 wyroki: w sprawie Imperial Chemical Industries przeciwko Komisji, pkt 137; w sprawie AEG-Telefunken przeciwko Komisji, pkt 50).

105 W szczególnym przypadku, gdy spółka dominująca posiada cały kapitał swej spółki zależnej, która naruszyła reguły konkurencji, po pierwsze, ta spółka dominująca może wywierać decydujący wpływ na zachowanie swej spółki zależnej (zob. podobnie ww. w pkt 29 wyrok w sprawie Imperial Chemical Industries przeciwko Komisji, pkt 136,

137), a po drugie, istnieje zwykłe domniemanie, że owa spółka dominująca rzeczywiście wywiera decydujący wpływ na zachowanie swej spółki zależnej (zob. podobnie ww. w pkt 29 wyroki: w sprawie AEG-Telefunken przeciwko Komisji, pkt 50; w sprawie PVC II, pkt 961, 984).

106 W tych okolicznościach wystarczy, że Komisja wykaże, iż cały kapitał spółki zależnej znajduje się w posiadaniu jej spółki dominującej, aby móc domniemywać, że ta ostatnia wywiera decydujący wpływ na politykę handlową swej spółki zależnej. Komisja będzie mogła następnie uznać spółkę dominującą za solidarnie odpowiedzialną za zapłatę grzywny nałożonej na jej spółkę zależną, chyba że owa spółka dominująca, na której spoczywa ciężar obalenia tego domniemania, przedstawi wystarczające dowody pozwalające wykazać, że jej spółka zależna zachowuje się na rynku w sposób autonomiczny (zob. podobnie ww. w pkt 29 wyrok w sprawie Stora Kopparbergs Bergslags przeciwko Komisji, pkt 29).

107 Wprawdzie w ww. w pkt 29 wyroku w sprawie Stora Kopparbergs Bergslags przeciwko Komisji, pkt 28 i 29 Trybunał wskazał także inne okoliczności poza faktem posiadania całego kapitału spółki zależnej, takie jak brak zakwestionowania wpływu wywieranego przez spółkę dominującą na politykę handlową jej spółki zależnej i wspólną reprezentację dwóch spółek w trakcie postępowania administracyjnego, jednak wymienione okoliczności zostały przytoczone przez Trybunał jedynie w celu przedstawienia całego szeregu okoliczności, na których Sąd oparł swoje rozumowanie, a nie w celu uzależnienia stosowania domniemania, o którym mowa w pkt 105 powyżej, od przedstawienia dodatkowych wskazówek dotyczących rzeczywistego wywierania wpływu przez spółkę dominującą (wyrok Sądu z dnia 8 października 2008 r. w sprawie T-69/04 Schunk i Schunk Kohlenstoff-Technik przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2567, pkt 57).

108 Wreszcie należy podkreślić, że domniemanie oparte na fakcie posiadania całego kapitału może być stosowane nie tylko w przypadkach istnienia bezpośredniego związku między spółką dominującą i jej spółką zależną, lecz również w przypadkach gdy – tak jak w niniejszej sprawie – ów związek jest pośredni, z uwagi na spółkę zależną występującą w roli łącznika między nimi.

109 Należy nadto przypomnieć, że zgodnie z art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 Komisja może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorstwa, które naruszyły art. 81 ust. 1 WE grzywny nieprzekraczające 10% obrotu uzyskanego w poprzedzającym roku obrotowym przez każde z przedsiębiorstw, które uczestniczyło w naruszeniu. Ta sama wskazówka zawarta była w art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17.

110 Wymieniony w tych przepisach obrót odnosi się, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem dotyczącym art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, do całkowitego obrotu zainteresowanego przedsiębiorstwa (wyrok Trybunału z dnia 7 czerwca 1983 r. w sprawach połączonych od 100/80 do 103/80 Musique Diffusion française i in. przeciwko Komisji, Rec. s. 1825, pkt 119; wyroki Sądu: z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawach połączonych T-236/01, T-239/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 i T-252/01 Tokai Carbon i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-1181, pkt 367; z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawach połączonych T-67/00, T-68/00, T-71/00 i T-78/00 JFE Engineering i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2501, pkt 533), czyli przedsiębiorstwa, któremu przypisano naruszenie i które z tej racji zostało uznane za odpowiedzialne (wyroki Sądu: z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-31/99 ABB Asea Brown Boveri przeciwko Komisji, Rec. s. II-1881, pkt 181; z dnia 4 lipca 2006 r. w sprawie T-304/02 Hoek Loos przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1887, pkt 116).

111 Co się tyczy pojęcia „poprzedzający rok obrotowy", o którym mowa w art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003, należy je rozumieć w ten sposób, że dotyczy ono roku obrotowego, który poprzedza wydanie decyzji Komisji, z wyjątkiem szczególnych sytuacji, gdy obrót za ostatni rok obrotowy nie stanowi przydatnej wskazówki co do rzeczywistej sytuacji gospodarczej zainteresowanego przedsiębiorstwa, a tym samym co do właściwego wymiaru grzywny, która ma być na nie nałożona (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 7 czerwca 2007 r. w sprawie C-76/06 P Britannia Alloys & Chemicals przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-4405, pkt 25, 29, 30), co nie miało miejsca w niniejszej sprawie.

112 Wynika stąd, że pytanie, na które należy odpowiedzieć w ramach niniejszej części omawianego zarzutu, dotyczy kwestii, czy Komisja słusznie uznała w niniejszej sprawie, że dane przedsiębiorstwo tworzyła skarżąca i spółka stojąca na czele grupy, do której skarżąca należy, czyli spółka Dimon. W przypadku pozytywnej odpowiedzi

na to pytanie będzie można uznać, w świetle zasad przypomnianych w pkt 109–111 powyżej, że Komisja słusznie wzięła pod uwagę w motywach 442 i 446 zaskarżonej decyzji skonsolidowany obrót osiągnięty przez Dimon w 2003 r. w celu zastosowania wyżej wspomnianej górnej granicy 10%.

113 Aby rozstrzygnąć tę kwestię, należy najpierw ustalić kryteria, które Komisja przyjęła w zaskarżonej decyzji, by przypisać spółce dominującej odpowiedzialność za naruszenie popełnione przez jej spółkę zależną, jak również ich zgodność z zasadami określonymi w orzecznictwie, a następnie zbadać, czy Komisja prawidłowo zastosowała te kryteria, uznając że skarżąca i Dimon tworzą jeden podmiot gospodarczy.

W przedmiocie kryteriów zastosowanych przez Komisję w zaskarżonej decyzji w celu przypisania spółce dominującej odpowiedzialności za naruszenie popełnione przez jej spółkę zależną

114 Z zaskarżonej decyzji wynika, że w celu przypisania spółce dominującej odpowiedzialności za naruszenie popełnione przez jej spółkę zależną, a następnie w celu zaliczenia jej – wraz ze spółką zależną – do adresatów tej decyzji i uznania jej za solidarnie odpowiedzialną za zapłatę grzywny nałożonej na rzeczoną spółkę zależną Komisja przyjęła następujące rozumowanie.

115 Komisja wyszła z założenia, że takie przypisanie odpowiedzialności jest możliwe w przypadku gdy spółka dominująca i jej spółka zależna są częścią tej samej jednostki gospodarczej, a zatem stanowią jedno przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 81 WE (zob. motyw 374 zaskarżonej decyzji).

116 Głównym elementem, na którym Komisja oparła się w celu ustalenia, że spółka dominująca i jej spółka zależna znajdują się w takiej sytuacji, jest brak autonomii spółki zależnej w odniesieniu do jej zachowania na rynku (zob. motyw 371 zaskarżonej decyzji), ponieważ ów brak autonomii wynika z faktu wywierania przez spółkę dominującą „decydującego wpływu" na zachowanie jej spółki zależnej (zob. motywy 18, 372, 373, 378, 380, 381, 383, 391, 392, 397, 399, 400, 422, 441 zaskarżonej decyzji).

117 Komisja uznała w tym względzie, że nie mogła ograniczyć się do stwierdzenia, iż spółka dominująca miała możliwość wywierania decydującego wpływu na zachowanie swej spółki zależnej, lecz że na Komisji spoczywał obowiązek wykazania, iż taki wpływ był rzeczywiście wywierany (zob. w szczególności motywy 18, 376, 384, 391, 392, 397, 399, 400 zaskarżonej decyzji).

118 Tak więc w szczególności z motywu 384 zaskarżonej decyzji wynika, że jeżeli Komisja uznała, że nie należało przypisywać Sepi odpowiedzialności za naruszenie popełnione przez Cetarsę, chociaż Sepi posiadała prawie 80% kapitału tej ostatniej, Komisja uczyniła to ze względu na fakt, że nie posiadała w aktach sprawy żadnego dowodu pozwalającego na wykazanie, że Cetarsa nie kształtowała w autonomiczny sposób swego zachowania na rynku.

119 Podobnie z motywu 18 zaskarżonej decyzji wynika, że powodem, dla którego Komisja nie przypisała spółce Universal ani zależnej od niej w pełni spółce Universal Leaf odpowiedzialności za zachowanie o znamionach naruszenia Taes, spółki zależnej od Universal Leaf w 90%, jest okoliczność, że Komisja nie posiadała wystarczających dowodów na to, że rzeczywiście wywierały one decydujący wpływ na Taes.

120 Te same zasady Komisja zamierzała zastosować w przypadku spółek dominujących WWTE w odniesieniu do okresu przed majem 1998 r. W pierwszej kolejności Komisja usiłowała zatem wykazać, że wspomniane spółki dominujące sprawowały kontrolę

nad WWTE wspólnie z jej prezesem i dwoma członkami jego rodziny, dając w ten sposób do zrozumienia, że były one w stanie wywierać decydujący wpływ na zachowanie tej spółki (zob. motywy 388–391 zaskarżonej decyzji). W drugiej kolejności Komisja, opierając się na szeregu okoliczności wymienionych w motywie 391 zaskarżonej decyzji, usiłowała wykazać, że wspomniane spółki dominujące rzeczywiście wywierały wpływ na zachowanie WWTE (zob. motywy 391, 392, 400 zaskarżonej decyzji).

121 Ponadto Komisja podniosła, że w szczególnym przypadku, gdy do spółki dominującej należał cały kapitał jej spółki zależnej, zgodnie z orzecznictwem można było domniemywać, że ta pierwsza rzeczywiście wywierała decydujący wpływ na zachowanie drugiej (zob. motyw 372 zaskarżonej decyzji).

122 Jednakże w niniejszym przypadku w celu przypisania spółkom dominującym znajdującym się w takiej sytuacji odpowiedzialności za naruszenie popełnione przez ich spółkę zależną Komisja zdecydowała się nie ograniczać do skorzystania z tego domniemania, lecz oprzeć się również na okolicznościach faktycznych zmierzających do wykazania, że owe spółki dominujące rzeczywiście wywierały decydujący wpływ na ich spółkę zależną, a zatem poprzeć omawiane domniemanie (zob. w szczególności motywy 372, 375, 376, 378 zaskarżonej decyzji).

123 Tak więc z motywu 18 zaskarżonej decyzji wynika wyraźnie, że jeśli Komisja nie uznała spółek dominujących Deltafiny, to znaczy spółki wiodącej – Universal i spółki pośredniej – Universal Leaf, za odpowiedzialne za zachowanie o znamionach naruszenia ich spółki zależnej, mimo że sprawowały nad nią pełną kontrolę, Komisja postąpiła tak ze względu na fakt, iż nie posiadała wystarczających dowodów na okoliczność, że rzeczywiście wywierały decydujący wpływ na rzeczoną spółkę zależną. Tak też należy rozumieć motyw 376 zaskarżonej decyzji, pomimo tego że został on zredagowany w trochę niejasny sposób. Ściślej rzecz ujmując, chociaż Komisja oświadczyła w tym motywie, że akta sprawy nie zawierają „żadnej wskazówki dotyczącej faktycznego udziału Universal […] i Universal Leaf w zdarzeniach badanych w [zaskarżonej

decyzji]", to mając na uwadze motyw 18 tej decyzji i jego kontekst, oświadczenia tego nie można interpretować w ten sposób, że powodem, dla którego Komisja nie uznała odpowiedzialności tych dwóch spółek dominujących – lub innej jakiejkolwiek spółki dominującej – jest brak ich uczestnictwa w naruszeniu.

124 Podobnie z motywu 18 zaskarżonej decyzji równie wyraźnie wynika, że powodem, dla którego Komisja nie przypisała Intabex odpowiedzialności za mające znamiona naruszenia zachowanie skarżącej, mimo że kontrolowała ją w pełni, jest brak wystarczających dowodów dotyczących rzeczywistego wywierania przez pierwszą spółkę decydującego wpływu na drugą spółkę, gdyż udział Intabex w tej spółce miał czysto finansowy charakter (zob. również motyw 376 zaskarżonej decyzji).

125 Natomiast to właśnie ze względu na fakt, że w odniesieniu do okresu, który nastąpił po maju 1998 r., dowody takie rzekomo istniały w przypadku spółek dominujących WWTE, oraz ze względu na posiadanie przez te spółki całego – lub, w okresie wyłącznie kilku miesięcy, prawie całego – kapitału WWTE, Komisja przypisała spółkom dominującym odpowiedzialność za naruszenie (zob. w szczególności motywy 375, 393, 396, 398 zaskarżonej decyzji).

126 Taką samą metodę Komisja zamierzała zastosować w przypadku spółki Dimon. Tak więc w celu uznania, że spółka Dimon jest odpowiedzialna za noszące znamiona naruszenia zachowanie skarżącej, począwszy od drugiego półrocza 1997 r., Komisja nie poprzestała na oparciu się na domniemaniu wynikającym z okoliczności, że od tego momentu spółka Dimon posiadała całość kapitału skarżącej (zob. motywy 375, 377, 378 zaskarżonej decyzji), lecz uwzględniła również pewne dodatkowe okoliczności, które wskazywały, że spółka Dimon rzeczywiście wywierała decydujący wpływ na zachowanie tejże spółki (zob. motywy 375, 378–380 zaskarżonej decyzji).

127 Taki wniosek można w szczególności wyciągnąć z drugiego zdania motywu 378 zaskarżonej decyzji, pomimo że – jak wskazano w tym motywie – wspomniane wcześniej dodatkowe okoliczności potwierdzają, że spółka Dimon była „w stanie" wywierać tego rodzaju wpływ (zob. pkt 33 powyżej). Prawdą jest, jak Komisja sama zauważyła w odpowiedzi na pisemne pytanie Sądu, że zdanie to można było „sformułować jaśniej". Niemniej zważywszy na motywy 372 i 377 zaskarżonej decyzji, jak również jej motyw 378 zdanie pierwsze, zdanie to można rozumieć jedynie w sposób opisany w pkt 126 powyżej.

128 Komisja zbadała wreszcie skuteczność argumentów przedstawionych przez zainteresowane spółki zależne (lub ich spółki dominujące) w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów w celu wykazania, że spółki te zachowywały się w sposób autonomiczny na rynku (zob. w szczególności motywy 381, 399 zaskarżonej decyzji). Co się zatem tyczy argumentów, na które powołuje się spółka Dimon, Komisja odrzuciła je jako nieprzekonywające, podnosząc w szczególności, że „istnienie lokalnego kierownictwa hiszpańskiej spółki zależnej nie wyklucza możliwości wywierania przez spółkę Dimon decydującego wpływu na tę spółkę zależną" (motyw 381 zaskarżonej decyzji).

129 Należy uściślić, że Komisja przyjęła metodę przedstawioną w pkt 115–117, 121 i 122 powyżej nie tylko w odniesieniu do wiodących spółek dominujących, lecz również w stosunku do pośrednich spółek dominujących, na co wskazuje – jeśli chodzi o te ostatnie – przypadek Universal Leaf, Intabex, SCTC oraz TCLT.

130 Dodać należy, że ta metoda – bez względu na to, czy została poprawnie zastosowana w przypadku skarżącej, która to kwestia zostanie zbadana później – jest w pełni zgodna z zasadami ustalonymi w tej dziedzinie przez orzecznictwo, które zostały omówione w pkt 99–108 powyżej.

131 Niewątpliwie w odniesieniu do szczególnego przypadku, gdy spółka dominująca posiada cały kapitał swej spółki zależnej, która naruszyła reguły konkurencji, Komisja nie oparła się wyłącznie na domniemaniu uznanym w orzecznictwie (zob. pkt 105, 106 powyżej), aby wykazać, że pierwsza z nich rzeczywiście wywierała decydujący wpływ na politykę handlową drugiej, lecz uwzględniła również inne okoliczności faktyczne mające na celu potwierdzenie tego wpływu. Na rozprawie Komisja wskazała w tym kontekście, że z uwagi na stosowne orzecznictwo w czasie wydania zaskarżonej decyzji, Komisja postanowiła przyjąć podejście ostrożne.

132 Jednakże postępując w ten sposób, Komisja tylko podwyższyła wymagany standard dowodu w celu uznania, że wykazano, iż przesłanka dotycząca rzeczywistego wywierania decydującego wpływu została spełniona, przy czym w pełni zachowała zasadnicze pojęcie jednostki gospodarczej, na którym oparte jest całe orzecznictwo dotyczące możliwości przypisania odpowiedzialności za naruszenia podmiotom prawa stanowiącym to samo przedsiębiorstwo.

133 Należy wyjaśnić, że jeśli w sprawie dotyczącej naruszenia, w którym uczestniczy kilka różnych przedsiębiorstw, Komisja przyjmuje w ramach ustalonych przez orzecznictwo pewną metodę w celu określenia, czy należy przypisać odpowiedzialność zarówno spółkom zależnym, które faktycznie popełniły to naruszenie, jak i ich spółkom dominującym, musi ona – poza szczególnymi okolicznościami – oprzeć się w tym celu na tych samych kryteriach w przypadku wszystkich tych przedsiębiorstw. Komisja jest bowiem zobowiązana do poszanowania zasady równego traktowania, która zgodnie z utrwalonym orzecznictwem wymaga, aby porównywalne sytuacje nie były traktowane w odmienny sposób, a odmienne sytuacje nie były traktowane jednakowo, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione (zob. wyrok Trybunału z dnia 13 grudnia 1984 r. w sprawie 106/83 Sermide, Rec. s. 4209, pkt 28; wyrok Sądu z dnia 14 maja 1998 r. w sprawie T-311/94 BPB de Eendracht przeciwko Komisji, Rec. s. II-1129, pkt 309). Należy stwierdzić, że Komisja podziela zresztą ten punkt widzenia, gdy w motywie 384 zaskarżonej decyzji wskazuje, że „wprawdzie określone

okoliczności, które mogą skłonić [ją] […] do uznania spółki dominującej za odpowiedzialną za zachowanie jej spółki zależnej, mogą różnić się w zależności od konkretnego przypadku, jednak nie ma mowy o naruszeniu zasady niedyskryminacji tak długo, jak zasady odpowiedzialności są stosowane w spójny sposób".

W przedmiocie istnienia jednego podmiotu gospodarczego złożonego ze skarżącej i spółki Dimon

134 Należy zbadać, czy Komisja właściwie zastosowała kryteria przedstawione w pkt 115–117, 121 i 122 powyżej w celu stwierdzenia istnienia jednego podmiotu gospodarczego złożonego ze skarżącej i spółki Dimon, począwszy od drugiego półrocza 1997 r., a zatem aby uznać tę ostatnią za solidarnie odpowiedzialną za naruszenie, jak również za zapłatę grzywny, oraz aby zaliczyć ją do adresatów zaskarżonej decyzji.

135 Poza sporem pozostaje, że w okresie od dnia 18 listopada 1997 r. do momentu wydania zaskarżonej decyzji spółka Dimon posiadała, za pośrednictwem spółki Intabex, cały kapitał skarżącej. Nie można zatem kwestionować tego, że w trakcie tego okresu skarżąca była w stanie wywierać decydujący wpływ na zachowanie tej spółki (zob. pkt. 105 powyżej).

136 Należy w związku z tym zbadać, czy – jak twierdzi Komisja – w tym samym okresie spełniona została również przesłanka rzeczywistego wywierania decydującego wpływu przez spółkę Dimon.

137 W tym zakresie należy przypomnieć, że w zaskarżonej decyzji w odniesieniu do spółek zależnych w pełni kontrolowanych przez swoje spółki dominujące Komisja postanowiła nie poprzestawać na przyjęciu domniemania, o którym mowa w pkt 105, 106, 121 powyżej, aby przypisać tym spółkom odpowiedzialność za naruszenie popełnione przez ich spółki zależne, lecz uwzględnić również dodatkowe okoliczności wskazujące na rzeczywiste wywieranie decydującego wpływu (zob. pkt 122–127 powyżej).

138 Należy zatem zbadać, czy okoliczności uwzględnione przez Komisję w zaskarżonej decyzji, wraz z faktem posiadania przez spółkę Dimon całego kapitału skarżącej, stanowią zgodny z wymogami prawa dowód na to, że w okresie, którego dotyczy naruszenie, spółka Dimon rzeczywiście wywierała decydujący wpływ na zachowanie skarżącej. Okoliczności te zostały wymienione w motywie 379 zaskarżonej decyzji, jak również w przypisach nr 303–305 tejże decyzji. Chodzi tu w istocie o różne sprawozdania i różną korespondencję skarżącej, których adresatem była, zdaniem Komisji, spółka Dimon.

139 W przypadku odpowiedzi twierdzącej konieczne będzie zweryfikowanie, czy zarzuty skarżącej, które zostały opisane w pkt 84 powyżej, mogą potwierdzić taki wniosek.

— W przedmiocie „sprawozdań z działalności" i „sprawozdań terenowych"

140 Komisja powołuje szereg „sprawozdań z działalności" i „sprawozdań terenowych" sporządzonych przez skarżącą, podnosząc w szczególności, że często odwołują się one do nielegalnych praktyk będących przedmiotem zaskarżonej decyzji. Sprawozdania te, których jest czternaście, a które dotyczą okresu między grudniem 1998 r. a majem 2001 r., zostały wymienione w przypisie 303 zaskarżonej decyzji.

141 Na wstępie należy zauważyć, że wspomniane sprawozdania zawierają szczegółowe informacje nie tylko na temat poszczególnych aspektów działalności handlowej skarżącej, takich jak przebieg kampanii zakupowych surowca tytoniowego (nabyte ilości, cena zakupu itp.), ilości przetworzonego surowca tytoniowego i umów zawartych z Cetarsą w sprawie młócenia części jej tytoniu, zmian w przepisach obowiązujących w branży tytoniowej oraz spotkań, które odbywały się w siedzibie Anetab, jak również spotkań ze związkami rolniczymi i grupami producentów, lecz także – jak podkreślono w motywie 379 zaskarżonej decyzji – na temat nielegalnych praktyk będących przedmiotem zaskarżonej decyzji.

142 Następnie trzeba stwierdzić, że z akt sprawy wynika, iż rzeczone sprawozdania były przygotowywane przez pana B. i że zgodnie ze wskazaniami samej skarżącej ich adresatami byli członkowie jej zarządu.

143 Co się tyczy tej ostatniej kwestii, to należy zauważyć, że tego samego dnia, w którym spółka Dimon nabyła wszystkie akcje skarżącej, spółka ta – za pośrednictwem w pełni kontrolowanej przez siebie spółki zależnej, Intabexu, której udziały w skarżącej miały charakter wyłącznie finansowy – wymieniła trzech z czterech członków zarządu i powołała do niego w szczególności dwie osoby (panów G. i T.), którzy pełnili już funkcje w obrębie innych spółek grupy Dimon. I tak, w tym czasie pan G. był równocześnie dyrektorem wykonawczym spółki Compañia de Filipinas, SA, spółki zależnej Intabexu z siedzibą w Hiszpanii prowadzącej działalność w zakresie produkcji czarnego tytoniu, zaś pan T. był jednocześnie zatrudniony przez spółkę Dimon International Services, w której był członkiem zarządu (do sierpnia 1998 r.).

144 Na tym tle należy w szczególności podkreślić istotny charakter funkcji sprawowanych przez pana T. w obrębie grupy Dimon. Oprócz bowiem zasiadania w zarządzie skarżącej przez cały okres trwania naruszenia oraz w zarządzie spółki Dimon International Services do sierpnia 1998 r. pan T. zasiadał w zarządzie dwóch innych spółek grupy Dimon, a konkretnie Intabex Holding Worldwide, SA (w latach 1998–1999) i LRH Travel Ltd (do listopada 2000 r.). Ponadto jak skarżąca wskazała w odpowiedzi

na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, do jego obowiązków należało „zapewnienie integracji grupy Intabex w grupie Dimon". Dodatkowo, co zostanie bardziej szczegółowo wyjaśnione w pkt 160 poniżej, z licznej korespondencji znajdującej się w aktach sprawy wynika, że skarżąca konsultowała z panem T. kwestie związane ze swoją działalnością handlową lub zwracała się o jego zgodę przed podjęciem pewnych istotnych decyzji. Mając na uwadze te okoliczności, Komisja słusznie uznała, że pan T. działał w imieniu spółki stojącej na czele grupy Dimon, a konkretnie spółki Dimon, oraz pełnił rolę pośrednika między spółką Dimon a skarżącą. Okoliczność, że pan T. popadł w spór ze spółką Dimon, w wyniku którego w sierpniu 1998 r. został odwołany z funkcji członka zarządu spółki Dimon International Services, nie pozwala zakwestionować tego wniosku. Po tej dacie bowiem pan T. nadal pozostawał nie tylko pracownikiem tej spółki, lecz również członkiem zarządu skarżącej oraz spółek Intabex Holding Worldwide i LRH Travel.

145 Okoliczności opisane w pkt 142–144 powyżej potwierdzają, że spółka Dimon, za pośrednictwem członków, których spółka ta powołała do zarządu skarżącej, w szczególności zaś pana T., zamierzała sprawować nadzór nad jej działalnością, tak by spółka ta rozwijała się zgodnie z polityką handlową grupy Dimon. W rezultacie nawet jeśli z formalnego punktu widzenia omawiane „sprawozdania z działalności" i „sprawozdania terenowe" były przekazywane wspomnianym członkom zarządu, nie zaś bezpośrednio samej spółki Dimon, Komisja słusznie uznała w motywie 380 zaskarżonej decyzji, że spółka Dimon była informowana o treści tych sprawozdań, a zwłaszcza o nielegalnych praktykach będących przedmiotem zaskarżonej decyzji. Ustalenie to potwierdza fakt, o którym mowa w motywie 379 zaskarżonej decyzji, że wspomniane sprawozdania były regularnie tłumaczone z języka hiszpańskiego na język angielski, który jest językiem roboczym spółki Dimon.

146 Należy wreszcie zauważyć, że poza sporem pozostaje, iż spółka Dimon, która niezaprzeczalnie była w stanie wywierać decydujący wpływ na zachowanie skarżącej (zob. pkt 105, 135 powyżej), nigdy nie wyraziła swojego sprzeciwu wobec nielegalnych praktyk, o których przecież wiedziała, ani też nie podjęła względem spółki zależnej

żadnych kroków w celu uniemożliwienia jej uczestniczenia w naruszeniu, i to pomimo tego, że postępując w ten sposób narażała się na odpowiedzialność karną lub powództwa odszkodowawcze osób trzecich (zob. także motyw 382 zaskarżonej decyzji). Komisja mogła słusznie wywnioskować stąd, że spółka Dimon milcząco zgodziła się na rzeczony udział, i uznać, iż taki sposób postępowania stanowił dodatkową oznakę wywierania decydującego wpływu na zachowanie jej spółki zależnej.

— W przedmiocie wymiany korespondencji między skarżącą i spółką Dimon

147 Komisja opiera się również na pewnej liczbie korespondencji, do wymiany której miało dochodzić między skarżącą a spółką Dimon, stwierdzając, że pewna jej część dotyczyła nielegalnych praktyk będących przedmiotem zaskarżonej decyzji, inna część dotyczyła umów w sprawie przetwarzania tytoniu lub sprzedaży przetworzonego tytoniu, które spółka Dimon zawarła z Cetarsą i Deltafiną, zaś inna jeszcze część dotyczyła ogólnie rzecz biorąc warunków zakupu surowca tytoniowego oraz obowiązujących w Hiszpanii ram prawnych.

148 Co się tyczy korespondencji dotyczącej pierwszej z kategorii wskazanej w pkt 147 powyżej, w motywie 379 zaskarżonej decyzji Komisja odsyła przykładowo do motywów 168 i 179 oraz do przypisów 217 i 229 tej decyzji.

149 W tym względzie należy przede wszystkim zauważyć, że korespondencja ta faktycznie odwołuje się do nielegalnych praktyk będących przedmiotem zaskarżonej decyzji.

150 Otóż wbrew temu, co twierdzi skarżąca, faks wysłany przez pana B. do pana D. (do spółki Dimon International, jednej ze spółek zależnych grupy Dimon z siedzibą w Stanach Zjednoczonych) w dniu 14 grudnia 1998 r., wspomniany w motywie 168 zaskarżonej decyzji, nie dotyczył jedynie umowy sprzedaży przetworzonego tytoniu, którą skarżąca zawarła z Deltafiną, lecz również wspomnianych praktyk. Wyraźnie wynika to z akapitu trzeciego tego faksu, w którym pan. B. stwierdził, co następuje:

„Gdy tylko otrzymam informacje na temat cen czterech przedsiębiorstw, przekażę je Panu. Już teraz mogę jednak powiedzieć, że problemy, które zdawały się tak poważne podczas Pana wizyty w Hiszpanii, nie powinny już nas niepokoić, gdyż wszystkie przedsiębiorstwa ustaliły swoje ceny na poziomie zbliżonym do ceny ustalonej na 87 [hiszpańskich peset (ESP)] (ok. 2 lub 3 ESP) [za kg]. Ceny te są oficjalne, choć trzeba założyć, że Cetarsa dokonywała też innych płatności na rzecz producentów takich jak my".

151 Motyw 179 zaskarżonej decyzji odsyła do sprawozdania pana B. z dnia 5 maja 1998 r., którego adresatem był pan T. i którego kopię pan B. wysłał dzień wcześniej faksem do dwóch innych członków zarządu skarżącej. Należy stwierdzić, że w owym sprawozdaniu, które opisuje przebieg kampanii zakupowej tytoniu za rok 1998, stwierdzono w szczególności, że „[skarżąca] w znaczący sposób przyczyniła się do zawarcia pewnych porozumień między przedsiębiorstwami, które pozwalają uniknąć wojny cenowej mającej miejsce w [zeszłym] roku"; że „ceny zostały wynegocjowane ze związkami zawodowymi i [grupami producentów tytoniu]"; że „po raz pierwszy […] [zapobieżono] wojnie cenowej między przedsiębiorstwami i każde z niech mogło kupować żądane ilości"; oraz że „negocjacje z [tymi grupami] były trudne, lecz przedsiębiorstwa prowadziły je w duchu współpracy i były w stanie obronić swój punkt widzenia". We wspomnianym sprawozdaniu stwierdzono również, że skarżąca i WWTE zobowiązały się do kupienia takich samych ilości tytoniu jak w roku poprzednim oraz że przetwórcy zobowiązali się do wypłacenia grupom producentów zaliczek w wysokości 35 ESP/kg za odmianę Virginia oraz 45 ESP/kg za odmiany Burley. Sprawozdanie wskazuje wreszcie na „możliwość zawarcia w przyszłości innych porozumień między przetwórcami". Mając na uwadze te okoliczności, nie można zaprzeczać twierdzeniu,

że sprawozdanie z dnia 5 maja 1998 r. odnosiło się do nielegalnych praktyk będących przedmiotem zaskarżonej decyzji.

152 Podobnie rzecz ma się odnośnie do korespondencji elektronicznej pana B. z panem S. z dnia 30 października 2000 r., do której odsyła przypis 217 zaskarżonej decyzji. W korespondencji tej pan B. przypomina bowiem najpierw, że na spotkaniu zorganizowanym przez Anetab przetwórcy rozmawiali o podwyższeniu cen, którego domagały się grupy i związki zawodowe producentów, i jednogłośnie postanowili odrzucić te żądania. Pan B. wskazuje również, że na spotkaniu ze wspomnianymi grupami i związkami przetwórcy podtrzymali swoje stanowisko i wyraźnie poinformowali je o odrzuceniu ich żądań dotyczących podwyższenia cen o 20%.

153 Co się tyczy korespondencji elektronicznej pana B. z panem S. z dnia 9 maja 2001 r. wspomnianej w przypisie 229 zaskarżonej decyzji, wskazano w niej, że przetwórcy spotkali się w siedzibie Anetab „w celu przygotowania się do rozmów cenowych z producentami" oraz wyraźnie odesłano w niej do okoliczności, że przetwórcy porozumieli się co do cen zakupu surowca tytoniowego.

154 Następnie podobnie jak w przypadku wspomnianych wyżej „sprawozdań z działalności" i „sprawozdań terenowych", należy zauważyć, że Komisja słusznie uznała w motywie 380 zaskarżonej decyzji, że spółka Dimon była informowana o treści dokumentów opisanych w pkt 150–153 powyżej, a tym samym o nielegalnych praktykach będących przedmiotem zaskarżonej decyzji, chociaż formalnie nie była ich adresatem.

155 Co się zatem tyczy sprawozdania z dnia 5 maja 1998 r., które pan B. przesłał panu T. (zob. pkt 151 powyżej), w pkt 144 powyżej wyjaśniono już, że pan T. działał w imieniu spółki Dimon i pełnił funkcję pośrednika między tą spółką i skarżącą. Co się tyczy faksu z dnia 14 grudnia 1998 r. (zob. pkt 150 powyżej), który został wysłany do spółki Dimon International, wystarczy przypomnieć, że w swojej replice sama skarżąca

zauważyła, iż faks ten wysłała, aby zapoznać „swojego nowego akcjonariusza" z pewnymi informacjami. Tymczasem akcjonariuszem tym była przecież spółka Dimon, nie Dimon International.

156 Co się tyczy korespondencji elektronicznej z dnia 30 października 2000 r. i 9 maja 2001 r. (zob. pkt 152, 153 powyżej), została ona wysłana do pana S. Wbrew temu, co stara się sugerować skarżąca, pan S. nie był zwykłym pracownikiem spółki Dimon International Services, lecz zajmował jedno z najważniejszych stanowisk w obrębie grupy Dimon, w związku z czym podobnie jak w przypadku pana T. Komisja słusznie uznała, że działał on w imieniu spółki stojącej na czele tej grupy, w tym wypadku spółki Dimon. I tak, w odpowiedzi z dnia 18 marca 2002 r. na żądanie udzielenia informacji Komisji skarżąca wskazała, że pan S. pełnił funkcję „dyrektora regionalnego grupy Dimon na Europę". W swojej odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów oraz w swoich pismach skarżąca wyjaśniła też, że od 2000 r. pan S. „zajmował stanowisko koordynatora działań na Europę". Niektóre wskazówki zawarte w korespondencji elektronicznej z dnia 9 maja 2001 r. i w odpowiedzi udzielonej na nią przez pana S. również potwierdzają istotną rolę pana S. w obrębie grupy Dimon. Otóż w korespondencji tej pan B. poinformował również pana S. o spotkaniu, które odbył z prezesem Deltafiny, niezależnie od spotkania, które odbyło się w siedzibie Anetab, w celu przedyskutowania dwóch kwestii, które uznał za „bardzo ważne", i stwierdził, że ów prezes jak najszybciej skontaktuje się z nim telefonicznie, aby osiągnąć porozumienie w tych kwestiach. W korespondencji elektronicznej wysłanej tego samego dnia pan S. odpisał panu B., iż odbył właśnie rozmowę z prezesem Deltafiny i że postanowili się spotkać w możliwie najbliższym terminie. Pan S. poinformował również pana B., że zgadza się z propozycjami, które pan B przedstawił mu w odniesieniu do wspomnianych kwestii.

157 Wreszcie Komisja słusznie mogła wywnioskować z braku jakiejkolwiek reakcji spółki Dimon na uczestnictwo skarżącej w naruszeniu, o którym spółka ta była przecież informowana, że ta milcząco godziła się na bezprawne zachowanie swojej spółki zależnej, oraz uznać, że okoliczność ta stanowiła dodatkową wskazówkę wywierania decydującego wpływu na jej zachowanie (zob. pkt 146 powyżej).

158 Co się tyczy korespondencji zaliczonej do drugiej kategorii, o której była mowa w pkt 147 powyżej, została ona wskazana w przypisie 304 zaskarżonej decyzji. Chodzi tu zasadniczo o faksy lub korespondencję elektroniczną między panem B. z jednej strony i z panami T lub S. z drugiej. Ze względów wspomnianych już w pkt 144 i 156 powyżej należy uznać, że panowie ci działali w imieniu spółki Dimon.

159 Pewna część tej korespondencji dotyczyła umowy z września 1998 r., renegocjowanej w 2001 r., na podstawie której Cetarsie zlecano podwykonywanie niektórych czynności związanych z przetwarzaniem tytoniu. Z korespondencji tej wyraźnie wynika, że umowa ta została zawarta przez pana B. w imieniu i na rachunek spółki Dimon oraz że spółka ta rzeczywiście wywierała za pośrednictwem panów T. i S. decydujący wpływ na przebieg negocjacji tej umowy.

160 Otóż w faksie z dnia 9 września 1998 r. wysłanym do pana T. pan B., stwierdziwszy najpierw, że w ostatnim czasie odbył kilka spotkań z Cetarsą w celu uregulowania „nierozwiązanych kwestii spółki Dimon", wyraźnie zwrócił się do pana T o wyrażenie zgody na pewne warunki umowne wspomniane w sprawozdaniu z jednego z tych spotkań, które załączył do tego faksu. Należy podkreślić, że we wspomnianym sprawozdaniu pan B. wyraźnie wskazany jest jako przedstawiciel spółki Dimon. Podobnie należy zauważyć, że w faksie z dnia 14 września 1998 r. pan B. poinformował pana T., że „zgodnie z jego zaleceniami" ponownie spotkał się z Cetarsą oraz że do umowy, która miała zostać z nią zawarta, zostały wprowadzone poprawki, w związku z czym prosi pana T. o ich zatwierdzenie. W faksie z dnia 15 września 1998 r. pan B. informuje pana T. o przekazaniu Cetarsie propozycji poprawek, które pan T. przesłał mu poprzedniego dnia, oraz o tym, że ów przetwórca przedstawił mu kontrpropozycję. Pan B. zwrócił się do pana T. o poinformowanie go, czy wyraża na nią zgodę. Należy wreszcie zauważyć, że w ostatecznej wersji umowy zawartej z Cetarsą, którą pan B. wysłał panu T. faksem z dnia 18 września 1998 r., spółka Dimon została wyraźnie wskazana jako jedna z dwóch stron umowy, zaś pan B. – jako jej przedstawiciel.

161 Podobnie należy zauważyć, że w korespondencji elektronicznej z dnia 3 kwietnia 2001 r. pan B. poinformował pana. S. o przebiegu renegocjacji umowy wspomnianej w pkt 160 powyżej, wyrażając obawę, że Cetarsa będzie domagać się od spółki Dimon tych samych warunków, które zostały uzgodnione z panem M., prezesem Deltafiny, w ramach umowy równolegle zawartej z Deltafiną w imieniu spółki Universal, i zwrócił się w związku z tym do pana S. o skontaktowanie się z panem M. Z korespondencji elektronicznej wysłanej dzień później przez pana S. do pana B. wynika, że pan S. rzeczywiście próbował skontaktować się z panem M.

162 Należy wreszcie odnotować, że w korespondencji elektronicznej z dnia 7 marca 2001 r. pan B. złożył panu S. sprawozdanie ze spotkania, które, „jak uzgodniono w Camberley" (które jest siedzibą spółki Dimon International Services w Zjednoczonym Królestwie), odbył dzień wcześniej z przedstawicielem Cetarsy i podczas którego omawiano pewne aspekty renegocjowanej z nią umowy.

163 Inna część korespondencji zakwalifikowanej do drugiej kategorii wymienionej w pkt 147 powyżej dotyczyła umowy, na podstawie której Deltafina nabyła od skarżącej dużą partię przetworzonego tytoniu. I tak, w faksie z dnia 14 września 1998 r. pan T. zwrócił się do pana B. o szczegółowe poinformowanie go o niektórych cenach i innych warunkach uzgodnionych w tej umowie. Wspomniane wskazówki pan. B. przekazał panu T. faksem z tego samego dnia. Podobnie w faksie z dnia 14 grudnia 1998 r. wspomnianym w pkt 150 powyżej, pan B., oprócz odwołania się do nielegalnych praktyk będących przedmiotem zaskarżonej decyzji, odpowiedział na pytanie, które pan D. – będący między innymi członkiem zarządu spółki Dimon – zadał mu odnośnie do realizacji tej umowy. Wreszcie korespondencja elektroniczna z dnia 9 maja 2001 r. wspomniana w pkt 153 i 156 powyżej potwierdza nie tylko to, że spółka Dimon była informowana o tych praktykach, lecz również to, że wywierała ona wpływ na relacje handlowe między skarżącą i Deltafin.

164 Co się tyczy argumentu skarżącej, zgodnie z którym korespondencja przeanalizowana w pkt 158–163 powyżej nie ma żadnego związku z zakupami surowca tytoniowego, jest on pozbawiony znaczenia. Samodzielności spółki zależnej w stosunku do spółki dominującej nie należy bowiem oceniać wyłącznie na podstawie jej działalności w zakresie produktów, których dotyczy naruszenie. Jak zostało już wskazane w pkt 102

powyżej, w celu ustalenia, czy spółka zależna określa w sposób autonomiczny swoje zachowanie na rynku, należy wziąć pod uwagę wszystkie istotne okoliczności dotyczące powiązań gospodarczych, organizacyjnych i prawnych łączących spółkę zależną ze spółką dominującą, które mogą różnić się w poszczególnych przypadkach, w związku z czym nie można ich wymienić w sposób wyczerpujący.

165 Co się wreszcie tyczy trzeciego rodzaju korespondencji wymienionej w pkt 147 powyżej, została ona szczegółowo opisana w przypisie 305 zaskarżonej decyzji.

166 Chodzi tu o korespondencję elektroniczną pana B. do pana. S., która, jak Komisja zauważyła w motywie 379 zaskarżonej decyzji, ogólnie rzecz biorąc dotyczyła warunków zakupu surowca tytoniowego i przepisów prawnych obowiązujących w Hiszpanii. Korespondencja ta ma znaczenie o tyle, że wskazuje, iż skarżąca za pośrednictwem pana S. uważnie przyglądała się sytuacji na rynku hiszpańskim.

— W przedmiocie argumentów podniesionych przez skarżącą w celu wykazania, że działała na rynku w sposób autonomiczny

167 Przede wszystkim należy zauważyć, że skarżąca dużą część swojego rozumowania opiera na założeniu, zgodnie z którym decydujący wpływ, jaki spółka dominująca musi wywierać, aby można jej było przypisać odpowiedzialność za naruszenie popełnione przez jej spółkę zależną, musi dotyczyć działalności, która jest bezpośrednio związana z tym naruszeniem, w niniejszym przypadku zakupów surowca tytoniowego. Tymczasem ze względów przedstawionych w pkt 102 i 164 powyżej z założeniem tym nie sposób się zgodzić.

168 W związku z tym twierdzenie skarżącej, zgodnie z którym żadna spółka grupy Dimon nie sprawowała kontroli nad jej działaniami związanymi z zakupem surowca tytoniowego, oprócz tego, że – jak wynika z poniższych rozważań – nie jest prawdziwe, nie jest wystarczające, aby wykazać, że spółka ta w okresie, który miał miejsce po jej przejęciu przez spółkę Dimon, działała w sposób autonomiczny na rynku. Podobnie rzecz ma się w przypadku twierdzenia skarżącej, zgodnie z którym nie uzgadniała ona ani ze spółką Dimon, ani z żadną inną spółką grupy Dimon swojej polityki w zakresie zakupów surowca tytoniowego. Twierdzenia te są tym bardziej nieskuteczne, że jak wynika z dokumentów przeanalizowanych w pkt 158–163 powyżej, spółka Dimon przy pomocy panów T. lub S. aktywnie angażowała się w inne aspekty polityki handlowej skarżącej, a konkretnie zlecanie podwykonawstwa niektórych czynności związanych z przetwarzaniem surowca tytoniowego i sprzedaż przetworzonego tytoniu.

169 Od razu należy też oddalić argument skarżącej, zgodnie z którym Komisja nie wykazała w wystarczający sposób, że spółka Dimon – lub jakakolwiek inna spółka grupy Dimon – udzieliła jej zaleceń popełnienia naruszenia, czy też bezpośrednio w nim uczestniczyła. Jak wskazano już bowiem w pkt 103 powyżej, Komisja jest uprawniona do skierowania decyzji nakładającej grzywny na spółkę dominującą nie ze względu na okoliczność, iż spółka dominująca nakłaniała swoją spółkę zależną do popełnienia naruszenia, ani tym bardziej z uwagi na udział spółki dominującej w naruszeniu, ale ze względu na to, że stanowią one jedno przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 81 WE.

170 Co się następnie tyczy argumentu, zgodnie z którym Intabex po przejęciu skarżącej postanowiła wymienić trzech z czterech członków jej zarządu, jest on daleki od podważenia zasadności rozumowania Komisji, lecz zmierza raczej do wykazania, że jak już wyjaśniono w pkt 145 powyżej, spółka Dimon nie miała zamiaru przyznać skarżącej pełnej autonomii, lecz zamierzała nadzorować jej działania, tak by były one prowadzone zgodnie z polityką handlową grupy Dimon. W tym względzie należy przypomnieć, że z jednej strony Intabex była w pełni kontrolowana przez spółkę Dimon,

zaś jej udziały w skarżącej miały charakter wyłącznie finansowy, oraz że z drugiej strony dwóch nowych członków zarządu skarżącej w chwili ich powołania przez Intabex pełniło już inne funkcje w innych spółkach grupy Dimon (zob. pkt 143 powyżej).

171 W odniesieniu do okoliczności, że po przejęciu skarżącej przez Intabex z jednej strony pan B. został pozostawiony na stanowisku prezesa zarządu, zaś z drugiej strony członkowie jego dotychczasowego zespołu nadzorującego i zarządzającego zakupami zostali pozostawieni na swoich stanowiskach, okoliczność ta sama w sobie nie pozwala wykazać, że skarżąca działała na rynku w sposób autonomiczny, nawet w odniesieniu do samej tylko działalności związanej z zakupami surowca tytoniowego. Z jednej strony bowiem, jak wskazała skarżąca w swojej odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, okoliczność ta była konsekwencją decyzji spółki Dimon, nie zaś decyzji skarżącej. Z drugiej strony jest przecież czymś normalnym, że grupa międzynarodowa, po przejęciu całego kapitału zakładowego danej spółki prowadzącej działalność na danym rynku krajowym, na którym grupa ta nigdy wcześniej nie była obecna – jak w przypadku grupy Dimon – pozostawia na swoich stanowiskach niektóre osoby należące do byłego kierownictwa tej spółki oraz zespół, który odpowiadał wcześniej za jej zakupy.

172 Co się wreszcie tyczy umowy w sprawie zarządzania, wprawdzie przyznaje ona panu B. szerokie uprawnienia w zakresie zarządzania skarżącą, a zwłaszcza w zakresie nabywania surowca tytoniowego, jednak faktem pozostaje, że umowa ta wyraźnie wskazuje, w swoim § 1 ust. 1, że ma on obowiązek działać w poszanowaniu w szczególności „metod i procedur określonych przez zarząd [skarżącej]". Ponadto § 1 ust. 2 umowy w sprawie zarządzania nakłada na pana B. obowiązek „regularnego i szczegółowego informowania [tego zarządu] o przebiegu działalności spółki oraz sporządzania i przedkładania w dniu i w formie określonej przez zarząd sprawozdań, których przedstawienia zarząd [ten] może zażądać". Wyraźnie więc widać, że przy wykonywaniu swoich funkcji, w tym związanych z nabywaniem surowca tytoniowego, pan B. podlegał kontroli zarządu skarżącej, jak i wydawanym przez ten zarząd poleceniom. Zresztą skarżąca, zapytana o tę kwestię przez Sąd na rozprawie, wyraźnie przyznała, że, jak w przypadku każdej innej spółki w Hiszpanii, jej zarząd dysponował prawem odrzucania, zmieniania lub uchylania decyzji swojego dyrektora generalnego. Okoliczność, pod warunkiem jej wykazania, że w praktyce zarząd ten nigdy w ten sposób

nie postąpił ani nie określił „metod" czy „procedur", takich jak wspomniane powyżej, w żaden sposób nie zmienia faktu, że wbrew temu, co twierdzi skarżąca, pan B. nie dysponował całkowitą swobodą działania w zakresie zarządzania spółką ani nawet w zakresie jej polityki związanej z zakupami surowca tytoniowego. Należy dodać, że wbrew temu, co próbuje sugerować skarżąca, przyznanie panu B. uprawnień w umowie w sprawie zarządzania nie było niczym wyjątkowym ani w niczym nie odróżniało skarżącej od innych spółek prawa hiszpańskiego. Jest bowiem czymś powszechnym, że zarząd spółki nie zajmuje się jej bieżącą działalnością.

173 Mając na względzie ustalenie dokonane w pkt 145 powyżej, zgodnie z którym spółka Dimon, za pośrednictwem powołanych przez siebie członków zarządu skarżącej, w szczególności pana T., sprawowała nadzór nad jej działaniami, argumenty oparte na umowie w sprawie zarządzania i uprawnieniach przyznanych panu B. nie mogą być przekonywające. W tym samym duchu, co się ogólnie rzecz biorąc tyczy okoliczności, że skarżąca posiadała własne lokalne kierownictwo, należy uznać, jak to czyni Komisja, iż okoliczność ta sama w sobie nie potwierdza, że spółka ta określała swoje zachowanie na rynku w sposób niezależny od swojej spółki dominującej. W niniejszej sprawie choć skarżąca znajdowała się wprawdzie w takiej sytuacji, faktem jednak pozostaje, że działała pod nadzorem spółki Dimon, która odgrywała nawet aktywną rolę w niektórych aspektach polityki handlowej tej spółki (zob. w szczególności pkt 158–163 powyżej).

174 Z powyższych ustaleń wynika, iż Komisja słusznie przyjęła, że począwszy od dnia 18 listopada 1997 r., skarżąca i spółka Dimon tworzyły jeden podmiot gospodarczy, i tym samym słusznie uznała spółkę Dimon solidarnie odpowiedzialną za naruszenie, jak i za zapłatę grzywny oraz umieściła ją wśród adresatów zaskarżonej decyzji.

175 Mając na względzie zasady przypomniane w pkt 109–111 powyżej, należy więc uznać, że Komisja również słusznie oparła się na skonsolidowanym obrocie, który spółka Dimon osiągnęła w 2003 r., czyli roku poprzedzającym wydanie zaskarżonej decyzji, w celu ustalenia górnej granicy 10% przewidzianej w art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003.

176 W związku z tym pierwszą część zarzutu pierwszego należy oddalić jako bezzasadną.

2. *W przedmiocie części trzeciej, opartej na naruszeniu zasady równego traktowania i braku uzasadnienia*

a) Argumenty stron

177 W pierwszej kolejności skarżąca podnosi, że Komisja dopiero na etapie odpowiedzi na skargę, naruszając tym samym obowiązek uzasadnienia, po raz pierwszy wymieniła powody, dla których spółkę Dimon należy uznać solidarnie odpowiedzialną za rozpatrywane zachowanie noszące znamiona naruszenia. Ściślej mówiąc, skarżąca zwraca uwagę, że ani w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, ani w zaskarżonej decyzji Komisja nie oparła się w tym względzie na fakcie, że pan T. był jednym z członków jej zarządu i „ważnym dyrektorem" spółki Dimon; że przekazywał on tej spółce kopie sprawozdań, które otrzymywał od pana B.; oraz iż zapewniał, że spółka Dimon rzeczywiście wywierała decydujący wpływ na skarżącą.

178 W drugiej kolejności skarżąca podnosi, że Komisja oceniła ewentualną odpowiedzialność z jednej strony spółek dominujących Taes i Cetarsa oraz z drugiej strony jej spółki dominującej na podstawie „radykalnie odmiennych" kryteriów, naruszając tym samym zasadę równego traktowania.

179 Komisja twierdzi, że część trzecią zarzutu pierwszego należy oddalić jako niedopuszczalną ze względu na to, że oba zastrzeżenia, z których składa się ta część, są nowe.

180 W każdym razie oba te argumenty są zdaniem Komisji bezzasadne.

b) Ocena Sądu

181 Co się w pierwszej kolejności tyczy zastrzeżenia opartego na rzekomym naruszeniu zasady równego traktowania, wystarczy stwierdzić, że jest to nowy zarzut, przedstawiony po raz pierwszy na etapie repliki, którego podstawą nie są okoliczności faktyczne lub prawne ujawnione w toku postępowania. W konsekwencji należy go odrzucić jako niedopuszczalny, zgodnie z art. 48 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem.

182 W drugiej kolejności w odniesieniu do zastrzeżenia opartego na rzekomym braku uzasadnienia należy stwierdzić, że również ono zostało przez skarżącą podniesione po raz pierwszy dopiero w replice. Jednakże z okoliczności tej nie wynika, że Sąd nie może go w niniejszym przypadku rozpoznać. W ramach skargi o stwierdzenie nieważności zarzut wywiedziony z braku uzasadnienia lub niedostatecznego uzasadnienia aktu stanowi bowiem zarzut dotyczący porządku publicznego, który może, a wręcz powinien zostać zbadany z urzędu przez sąd Unii i który w związku z tym może zostać podniesiony przez strony na dowolnym etapie postępowania (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 13 grudnia 2001 r. w sprawach połączonych T-45/98 i T-47/98 Krupp Thyssen Stainless i Acciai speciali Terni przeciwko Komisji, Rec. str. II-3757, pkt 125).

183 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem uzasadnienie, jakiego wymaga art. 253 WE, powinno być dostosowane do charakteru rozpatrywanego aktu i przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała akt, pozwalając

zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji, a właściwemu sądowi dokonać jej kontroli. Wymóg uzasadnienia należy oceniać w odniesieniu do konkretnej sytuacji, w szczególności do treści spornego aktu, charakteru przywołanych argumentów, a także interesu, jaki w uzyskaniu informacji mogą mieć adresaci aktu lub inne osoby, których dotyczy on bezpośrednio i indywidualnie. Nie ma wymogu, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne elementy faktyczne i prawne, ponieważ ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 253 WE, winna opierać się nie tylko na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności jego wydania, jak również całość przepisów prawa regulujących daną dziedzinę (zob. wyrok Trybunału z dnia 2 kwietnia 1998 r. w sprawie C-367/95 P Komisja przeciwko Sytraval i Brink's France, Rec. s. I-1719, pkt 63 i przytoczone tam orzecznictwo; ww. w pkt 110 wyrok w sprawie Hoek Loos przeciwko Komisji, pkt 58).

184 Z utrwalonego orzecznictwa wynika też, że jeżeli decyzja wydana na podstawie art. 81 WE dotyczy wielu adresatów i stwarza problem przypisania naruszenia, musi ona zawierać wystarczające uzasadnienie względem każdego z adresatów, w szczególności względem tych adresatów, którzy zgodnie z tą decyzją ponoszą odpowiedzialność za owo naruszenie (wyroki Sądu: z dnia 28 kwietnia 1994 r. w sprawie T-38/92 AWS Benelux przeciwko Komisji, Rec. s. II-211, pkt 26; z dnia 27 września 2006 r. w sprawie T-330/01 Akzo Nobel przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3389, pkt 93).

185 W danym przypadku ze streszczenia części zaskarżonej decyzji dotyczącej jej adresatów, zawartego w pkt 27–37 powyżej, jak również z ustaleń dokonanych w pkt 114–129 powyżej wynika, że w omawianej decyzji Komisja zaprezentowała wystarczające uzasadnienie powodów, dla których zdecydowała się przypisać spółce Dimon odpowiedzialność za naruszenie popełnione przez skarżącą. Otóż nawiązując do orzecznictwa Trybunału i Sądu, Komisja omówiła zasady, które zamierzała zastosować w celu określenia rzeczonych adresatów. Co się ściślej tyczy spółki Dimon, Komisja podniosła przede wszystkim, że od drugiego półrocza 1997 r. spółka ta posiadała cały kapitał skarżącej. Następnie uznała, że zostało wykazane, iż spółka Dimon rzeczywiście wywierała decydujący wpływ na zachowanie skarżącej, opierając się w tym względzie nie tylko na domniemaniu wynikającym z faktu posiadania całego kapitału

spółki zależnej, lecz również na pewnych dodatkowych okolicznościach potwierdzających to domniemanie. Wreszcie Komisja uznała, że żaden z argumentów przywołanych przez spółkę Dimon w jej odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów nie pozwalał na wyciągnięcie przeciwnego wniosku.

186 Ponadto skarżąca nie może poważnie utrzymywać, że przed zapoznaniem się z odpowiedzią na skargę Komisji nie mogła zrozumieć, dlaczego zdaniem tej instytucji to pan T. powinien zostać uznany za osobę działającą jako pośrednik spółki Dimon. Z jednej strony bowiem adresatem większości dokumentów wyraźnie wskazanych w przypisach 303 i 304 zaskarżonej decyzji był pan T. Z drugiej strony zarówno w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, jak i w skardze skarżąca przedstawiła szczegółowe uwagi na temat roli i funkcji pana T. w obrębie grupy Dimon, w szczególności podkreślając fakt, że nigdy nie był on w stanie wywierać w imieniu spółki Dimon decydującego wpływu na zachowanie swojej spółki zależnej.

187 W konsekwencji trzecią część zarzutu pierwszego należy oddalić częściowo jako niedopuszczalną i częściowo jako bezzasadną.

3. *W przedmiocie części drugiej, opartej na naruszeniu art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 i zasady proporcjonalności w odniesieniu do konsekwencji zakresu odpowiedzialności solidarnej za zapłatę grzywny*

a) Argumenty stron

188 W drugiej części zarzutu pierwszego, podniesionej pomocniczo, skarżąca krytykuje fakt, że Komisja przy obliczaniu kwoty jej grzywny w ogóle nie uwzględniła swojego ustalenia, znajdującego się w motywie 386 zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym

spółka Dimon nie mogła wspólnie z nią ponosić odpowiedzialności solidarnej w odniesieniu do okresu poprzedzającego drugie półrocze 1997 r. Skarżąca utrzymuje, że obliczenia te należało przeprowadzić z uwzględnieniem rozróżnienia między okresem, który poprzedzał dzień 18 listopada 1997 r., czyli datę przejęcia jej przez Intabex, a okresem, który nastąpił po tej dacie.

189 Otóż co się z jednej strony tyczy pierwszego okresu, skarżąca utrzymuje, że Komisja niesłusznie zastosowała do kwoty wyjściowej jej grzywny mnożnik o celu odstraszającym wynoszący 2, gdyż w tym okresie skarżąca nie wchodziła w skład przedsiębiorstwa międzynarodowego i nie podlegała decydującemu wpływowi spółki Dimon. Skarżąca dodaje, że po obliczeniu wysokości grzywny odpowiadającej naruszeniu popełnionemu w latach 1996–1997 należało również sprawdzić, czy „nie została przekroczona górna granica sankcji, która może być [na nią] indywidualnie nałożona […], na podstawie art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 (816381 EUR, czyli 10% [jej] obrotu […] za rok obrotowy 2003/2004)".

190 Z drugiej strony skarżąca uważa, że wysokość grzywny odpowiadającej drugiemu okresowi należało obliczyć, odejmując od kwoty grzywny, która została na nią nałożona, kwotę, którą musi ona sama zapłacić za dwa pierwsze lata naruszenia. Skarżąca dodaje, że ze względów przedstawionych w ramach zarzutu drugiego, mnożnik o celu odstraszającym nie znajdował zastosowania.

191 Komisja stoi na stanowisku, że drugą część zarzutu należy oddalić jako bezzasadną.

b) Ocena Sądu

192 Nawet zakładając, że spółki Dimon nie można było wraz ze skarżącą uznać za solidarnie odpowiedzialną za rozpatrywane naruszenie w odniesieniu do okresu poprzedzającego dzień 18 listopada 1997 r., należy mimo wszystko stwierdzić, że okoliczność ta nie wpływa na wysokość grzywny nałożonej na skarżącą.

193 W tym względzie należy zauważyć, że nawet jeśli skarżąca została w rzeczywistości przejęta przez spółkę Dimon za pośrednictwem spółki Intabex dopiero w dniu 18 listopada 1997 r., faktem pozostaje, że ponosi ona winę za uczestnictwo w kartelu przetwórców – który stanowił jednolite i ciągłe naruszenie (zob. pkt 21 powyżej) – przez cały okres, w którym trwało naruszenie, czyli od dnia 13 marca 1996 r. Nie istniał zatem żaden powód, aby oddzielnie obliczać kwotę grzywny, którą należy na nią nałożyć, najpierw za okres poprzedzający dzień 18 listopada 1997 r., a następnie za okres, który nastąpił po tym dniu, i tym samym nakładać na nią grzywnę składającą się z dwóch odrębnych kwot za każdy z tych okresów.

194 Okoliczność przywołana przez skarżącą nie ma również wpływu na zastosowanie do kwoty wyjściowej grzywny skarżącej mnożnika o celu odstraszającym wynoszącego 2. Jak bowiem zostanie szerzej wyjaśnione poniżej w ramach rozpoznawania zarzutu drugiego, Komisja postanowiła zastosować ten współczynnik, opierając się – słusznie – właśnie na rozmiarze i całkowitych zasobach danego przedsiębiorstwa – mianowicie, jak już wyjaśniono powyżej podczas rozpoznawania pierwszej części zarzutu pierwszego, podmiotu gospodarczego, który tworzą skarżąca i Dimon, czyli spółka stojąca na czele grupy Dimon – w 2003r., będącym rokiem poprzedzającym wydanie zaskarżonej decyzji. W związku z tym okoliczność, że przed dniem 18 listopada 1997 r. spółka Dimon nie tworzyła jednego i tego samego podmiotu gospodarczego ze skarżącą i nie mogła tym samym wraz ze skarżącą ponosić odpowiedzialności solidarnej za naruszenie, jest całkowicie pozbawiona znaczenia.

195 To samo dotyczy górnej granicy 10% przewidzianej w art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003, ponieważ została ona obliczona na podstawie całkowitego obrotu, który zainteresowane przedsiębiorstwo osiągnęło w roku obrotowym poprzedzającym wydanie decyzji przez Komisję (zob. pkt 109–111 powyżej). W niniejszym przypadku ze względu na to, że jak już wykazano w ramach rozpoznawania pierwszej części zarzutu pierwszego, przy obliczaniu tej górnej granicy Komisja słusznie uwzględniła skonsolidowany obrót osiągnięty przez spółkę Dimon w 2003 r., całkowicie bez znaczenia pozostaje to, że spółka Dimon nie może ponosić odpowiedzialności solidarnej za naruszenie za okres poprzedzający dzień 18 listopada 1997 r.

196 Wynika z tego, że część drugą zarzutu pierwszego należy oddalić jako bezzasadną.

197 W świetle powyższych rozważań nie można uwzględnić zarzutu pierwszego. Należy zatem oddalić żądanie zmierzające do stwierdzenia częściowej nieważności zaskarżonej decyzji.

B — *W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na naruszeniu zasady równego traktowania*

1. *Argumenty stron*

198 Skarżąca twierdzi, że stosując do kwoty wyjściowej grzywny, która została na nią nałożona, mnożnik o celu odstraszającym i jednocześnie nie stosując tego współczynnika do kwot wyjściowych grzywien ustalonych dla spółek Taes i Deltafina, Komisja naruszyła zasadę równego traktowania.

199 Skarżąca podnosi, że Komisja oparła się na okoliczności, iż skarżąca należy do przedsiębiorstwa międzynarodowego o znaczącej sile gospodarczej i finansowej w celu zastosowania w jej przypadku tego współczynnika. Użycie wyrażenia przysłówkowego „[c]o więcej" w drugim zdaniu motywu 422 zaskarżonej decyzji (zob. pkt 48 powyżej) wskazuje na to, że okoliczność, iż skarżąca rzekomo działała pod decydującym wpływem swojej spółki dominującej, stanowi uzasadnienie, które ma charakter całkowicie pomocniczy.

200 Skarżąca podnosi, że spółki Taes i Deltafina należą do grupy spółek, których siła gospodarcza i finansowa dalece przewyższa siłę grupy Dimon. Aby zapewnić skutek odstraszający, kwotę wyjściową grzywien ustalonych dla tych dwóch spółek należałoby więc również podwyższyć.

201 Skarżąca dodaje, że nawet gdyby przyjąć, iż Komisja mogła ustalić mnożnik wyłącznie w oparciu o obrót przedsiębiorstw uznanych za winne naruszenia, i tak instytucja ta naruszyła zasadę równego traktowania. Skarżąca zwraca bowiem uwagę na to, że przy stosowaniu mnożnika do kwoty wyjściowej grzywny ustalonej dla Taes Komisja nie wzięła pod uwagę obrotu osiągniętego przez Deltafinę w sytuacji, gdy Deltafina również uczestniczyła w naruszeniu.

202 Pomocniczo skarżąca zwraca się do Sądu o zmniejszenie mnożnika, który został zastosowany do kwoty wyjściowej jej grzywny, ze względu na to, że współczynnik ten jest nieproporcjonalny w porównaniu do współczynnika zastosowanego w przypadku spółki WWTE.

203 Z powyższych względów skarżąca zwraca się do Sądu o zmianę obliczenia kwoty grzywny, która została na nią nałożona, poprzez uchylenie mnożnika lub ewentualnie jego zmniejszenie.

204 Komisja zaprzecza, że naruszyła zasadę równego traktowania ze względu na zastosowanie mnożnika do kwoty wyjściowej ustalonej dla skarżącej, nie zaś do kwoty ustalonej dla spółek Taes i Deltafina.

2. *Ocena Sądu*

205 Jeśli chodzi o pojęcie odstraszania, należy przypomnieć, że stanowi ono jeden z czynników, które trzeba uwzględnić przy obliczaniu kwoty grzywny. Z utrwalonego orzecznictwa wynika bowiem, że celem przewidzianych w art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 oraz art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 grzywien nakładanych za naruszenia art. 81 WE jest ukaranie danych przedsiębiorstw za popełnienie czynów zabronionych i odstraszenie zarówno tychże przedsiębiorstw, jak i innych podmiotów gospodarczych od naruszania w przyszłości reguł prawa konkurencji (wyrok Trybunału z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie C-289/04 P Showa Denko przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5859, pkt 16).

206 Ten polegający na odstraszaniu cel wskazany został w szczególności w pkt 1A akapit czwarty wytycznych, zgodnie z którym „będzie […] konieczne […] określenie kwoty grzywny na poziomie, który zapewni jej wystarczająco odstraszający charakter".

207 Należy też przypomnieć, że rozmiar i siła gospodarcza danego przedsiębiorstwa stanowią czynniki, które mogą być uwzględnione przy obliczaniu grzywny, a w związku z tym przy określaniu mnożnika, mającego zapewnić jej odstraszający skutek (zob. ww. w pkt 205 wyrok w sprawie Showa Denko przeciwko Komisji, pkt 16, 29 i przytoczone tam orzecznictwo).

208 Przyczyną wzięcia pod uwagę wielkości i całkowitych zasobów danego przedsiębiorstwa celem zapewnienia grzywnie skutku odstraszającego jest wywarcie zamierzonego wpływu na to przedsiębiorstwo, ponieważ sankcja nie może być łagodna zwłaszcza w świetle jego możliwości finansowych.

209 W związku z tym Trybunał orzekł, że Sąd miał prawo uznać, iż przedsiębiorstwo – ze względu na swoje „ogromne" w porównaniu z innymi uczestnikami kartelu obroty całkowite – łatwiej zgromadzi środki potrzebne do zapłaty grzywny, co uzasadnia, celem zapewnienia grzywnie wystarczającego skutku odstraszającego, zastosowanie mnożnika (ww. w pkt 205 wyrok w sprawie Showa Denko przeciwko Komisji, pkt 18). Trybunał doszedł do takiego wniosku, przypomniawszy podkreślone już przez siebie znaczenie uwzględnienia przy ustalaniu kwoty grzywny całkowitego obrotu każdego przedsiębiorstwa uczestniczącego w kartelu (zob. ww. w pkt 205 wyrok w sprawie Showa Denko przeciwko Komisji, pkt 17 i przytoczone tam orzecznictwo).

210 W niniejszym przypadku Komisja zastosowała do kwoty wyjściowej grzywny ustalonej dla skarżącej mnożnik 2 (co stanowi jej podwyższenie o 100%), a do kwoty wyjściowej grzywny ustalonej dla WWTE mnożnik 1,5 (co stanowi jej podwyższenie o 50%), opierając się na rozmiarze grup, do których należeli obaj przetwórcy, a także na ich „rozmiarze w porównaniu do innych przetwórców" (motyw 423 zaskarżonej decyzji). Aby ocenić rozmiar tych grup, Komisja wzięła pod uwagę skonsolidowany obrót osiągnięty w 2003 r. przez spółkę stojącą na czele tych grup (ten sam motyw).

211 Zgodnie z motywem 422 zaskarżonej decyzji, wspomniane podwyżki zmierzały do zapewnienia odpowiednio odstraszającego skutku grzywny. Komisja uznała bowiem, że w przypadku skarżącej i WWTE kwota wyjściowa grzywny, która nie odzwierciedla pozycji na rynku, nie będzie miała odpowiednio odstraszającego skutku. W tym względzie Komisja zauważyła, że pomimo relatywnie niskiego udziału w rynku zakupów hiszpańskiego surowca tytoniowego, obie te spółki należały do przedsiębiorstw międzynarodowych „o znaczącej sile gospodarczej i finansowej", a „[c]o więcej,

działa[ły] pod decydującym wpływem swoich poszczególnych spółek dominujących" (zdanie drugie, trzecie tego samego motywu).

212 Argumentacja skarżącej pozbawiona jest zarówno podstawy faktycznej, jak i prawnej.

213 W pierwszej kolejności, wbrew temu, co twierdzi skarżąca, Komisja nie podwyższyła kwoty wyjściowej nałożonej na nią grzywny w celu zapewnienia jej odpowiednio odstraszającego skutku wyłącznie na podstawie przynależności skarżącej do grupy spółek o znacznej sile gospodarczej i finansowej. Choć niewątpliwie wspomniane podwyższenie miało na celu uwzględnienie rozmiaru i całkowitych zasobów grupy Dimon, niemniej Komisja dokonała tego podwyższenia tylko dlatego, iż skarżąca nie tylko należała do tej grupy, lecz także wraz ze spółką stojącą na jej czele tworzyła jednolity podmiot gospodarczy, a więc innymi słowy jedno i to samo przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 81 WE. Należy bowiem stwierdzić, że w świetle orzecznictwa przypomnianego w pkt 99–103 i motywów 377–386 zaskarżonej decyzji, w których Komisja zamierzała wykazać, iż skarżąca i spółka Dimon razem tworzyły jedno i to samo przedsiębiorstwo, oba ostatnie zdania motywu 422 tej decyzji (zob. pkt 211 powyżej) należy rozpatrywać łącznie i można je rozumieć tylko w ten sposób.

214 W drugiej kolejności, w sytuacji gdy – jak w niniejszym przypadku – Komisja posługuje się rozmiarem i całkowitymi zasobami danego przedsiębiorstwa jako elementami oceny, mającymi uzasadnić zastosowanie mnożnika o celu odstraszającym, przedsiębiorstwo to może bowiem obejmować spółkę dominującą spółki, która naruszyła

wspólnotowe reguły konkurencji, wyłącznie wówczas, gdy spółka dominująca rzeczywiście wywierała decydujący wpływ na zachowanie tej spółki.

215 Przedsiębiorstwo, którego rozmiar i całkowite zasoby są w ten sposób uwzględnione, z konieczności pokrywa się z przedsiębiorstwem w rozumieniu art. 81 WE, tak jak zostało ono zdefiniowane w orzecznictwie. Jak już zauważono w pkt 208 powyżej, przyczyną wzięcia pod uwagę tych czynników celem zapewnienia grzywnie skutku odstraszającego jest wywarcie zamierzonego wpływu na przedsiębiorstwo, na które została nałożona ta grzywna. Zamierzonym celem jest zagwarantowanie skuteczności grzywny dzięki dostosowaniu jej wysokości do całkowitych zasobów tego przedsiębiorstwa i jego zdolności do zgromadzenia środków potrzebnych do jej zapłaty. Tymczasem w przypadku gdy spółka, która popełniła naruszenie, zachowuje się w sposób autonomiczny na rynku i tym samym sama stanowi przedsiębiorstwo, logicznie rzecz biorąc cel ten może, z uwagi na jej samodzielność, dotyczyć wyłącznie tej spółki, nie zaś również innych spółek grupy, do której spółka ta należy. Gdyby w takim przypadku Komisja miała uwzględniać rozmiar i siłę gospodarczą tej grupy, by zdecydować o zastosowaniu mnożnika o celu odstraszającym, nie tylko zamierzony skutek odstraszający byłby wywierany na podmiot inny niż przedsiębiorstwo winne naruszeniu, lecz również nadmierna mogłaby się okazać sama grzywna, w szczególności w świetle możliwości finansowych tego przedsiębiorstwa i z naruszeniem zasady proporcjonalności.

216 W trzeciej kolejności należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zasada równego traktowania zostaje naruszona jedynie wtedy, gdy porównywalne sytuacje są traktowane w różny sposób lub gdy różne sytuacje są traktowane w ten sam sposób, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione (ww. w pkt 133 wyroki: w sprawie Sermide, pkt 28; w sprawie BPB de Eendracht przeciwko Komisji, pkt 309).

217 W niniejszym przypadku skarżąca z jednej strony oraz spółki Taes i Deltafina z drugiej nie znajdowały się w porównywanej sytuacji, gdyż spółka dominująca skarżącej, w odróżnieniu od spółek dominujących spółek Taes i Deltafina, została uznana odpowiedzialną za naruszenie popełnione przez swoją spółkę zależną ze względu na to, że wspomniana spółka dominująca rzeczywiście wywierała decydujący wpływ na politykę handlową spółki zależnej (zob. motywy 18, 375–386, a także pkt 32–36 powyżej). Zgodnie z zasadami przypomnianymi w pkt 99–103 powyżej skarżąca i spółka Dimon zostały więc uznane za jedno i to samo przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 81 WE, którego rozmiar i całkowite zasoby stanowiły podstawę dla zastosowania mnożnika o celu odstraszającym.

218 Z tych samych względów skarżąca nie może zarzucać Komisji, że ta nie uwzględniła obrotu osiągniętego przez Deltafinę, aby zastosować mnożnik do kwoty wyjściowej grzywny Taes. Komisja w żadnym momencie nie uznała bowiem, że Deltafina była w stanie wywierać decydujący wpływ na zachowanie swojej spółki siostrzanej Taes ani tym bardziej że takowy wpływ rzeczywiście wywierała. Ponieważ te dwie spółki nie zostały uznane za tworzące razem jeden podmiot gospodarczy, rozmiar i zasoby pierwszej z nich nie mogły zostać uwzględnione przy podejmowaniu decyzji o zastosowaniu mnożnika w celu zapewnienia skutku odstraszającego do kwoty wyjściowej ustalonej dla drugiej z nich.

219 W czwartej kolejności ze zwykłego porównania obrotu osiągniętego w 2003 r. przez spółkę Dimon, który wyniósł 1271700000 USD, z obrotem osiągniętym przez SCC, ostatecznej spółki dominującej spółki WWTE, w trakcie tego samego roku, który wyniósł 993716000 USD, można wywnioskować, że mnożnik 2 zastosowany w przypadku spółki Dimon nie jest oczywiście nieproporcjonalny w porównaniu do współczynnika 1,5 zastosowanego w przypadku WWTE.

220 Z powyższych ustaleń wynika, że zarzut drugi należy oddalić jako bezzasadny oraz że w związku z tym nie należy uchylać ani obniżać mnożnika zastosowanego do kwoty wyjściowej grzywny ustalonej dla skarżącej w celu zapewnienia jej odstraszającego skutku.

C — *W przedmiocie zarzutu trzeciego, opartego na naruszeniu zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań*

1. *Argumenty stron*

221 Skarżąca twierdzi, że zaprzestała uczestnictwa w naruszeniu bezzwłocznie po pierwszej interwencji Komisji i zarzuca tej instytucji naruszenie swoich uzasadnionych oczekiwań poprzez nieuwzględnienie, zgodnie z pkt 3 wytycznych, jak i jej praktyką decyzyjną, tej okoliczności łagodzącej przy ustalaniu wysokości grzywny, którą Komisja na nią nałożyła.

222 W swojej replice skarżąca podnosi, że choć na podstawie rozporządzenia nr 1/2003 Komisja dysponuje zakresem uznania przy ustalaniu wysokości grzywny, nie oznacza to wszelako, że Komisja może odejść od stosowania reguł, które sama sobie narzuciła, w niniejszym przypadku reguł przewidzianych w wytycznych. Skarżąca uznaje, że Komisja nie jest zobowiązana do automatycznego obniżenia grzywny ani do uwzględnienia okoliczności łagodzącej, lecz uważa natomiast, że gdy istnieją wskazówki, że taka okoliczność zachodzi, Komisja powinna ją uwzględnić i wskazać w swojej decyzji powody, dla których uważa, iż wspomniana okoliczność uzasadnia obniżenie grzywny lub też nie uzasadnia jej obniżenia.

223 Skarżąca utrzymuje ponadto, iż Komisja nie może twierdzić, że wzięcie pod uwagę w charakterze okoliczności łagodzącej zakończenia naruszenia bezzwłocznie po jej pierwszej interwencji nie jest zasadne, w przypadku gdy doszło do poważnego i zamierzonego naruszenia reguł konkurencji, ani też że to zakończenie miało pozytywny wpływ na czas trwania wspomnianego naruszenia.

224 Z powyższych ustaleń wynika, że skarżąca zwraca się do Sądu o obniżenie wysokości grzywny, która została na nią nałożona.

225 Komisja podaje w wątpliwość argumenty skarżącej.

2. *Ocena Sądu*

226 W swojej skardze skarżąca zarzuca Komisji, że ta nie uwzględniła w jej przypadku w charakterze okoliczności łagodzącej okoliczności, podniesionej przez skarżącą w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, że spółka ta zakończyła naruszenie bezzwłocznie po pierwszej interwencji Komisji.

227 W tym względzie należy przypomnieć, że ustalając kwoty grzywien, Komisja musi co do zasady postępować zgodnie ze swoimi wytycznymi. Jednakże wytyczne nie przewidują, że Komisja powinna zawsze odrębnie uwzględnić każdą z okoliczności łagodzących wymienionych w pkt 3 wspomnianych wytycznych, a nie jest ona zobowiązana do automatycznego zastosowania dodatkowej obniżki z tego tytułu, ponieważ stosowność ewentualnego obniżenia grzywny z tytułu okoliczności łagodzących musi być oceniana z ogólnego punktu widzenia z uwzględnieniem ogółu istotnych okoliczności sprawy. Przyjęcie wytycznych nie pozbawiło bowiem doniosłości wcześniejszego orzecznictwa, zgodnie z którym Komisja dysponuje zakresem uznania

pozwalającym jej na uwzględnienie lub pominięcie niektórych okoliczności podczas ustalania wysokości grzywien, które zamierza nałożyć, w zależności od okoliczności sprawy. Zatem wobec braku w wytycznych wskazówki o imperatywnym charakterze w odniesieniu do okoliczności łagodzących, które mogą zostać uwzględnione, należy stwierdzić, że Komisja zachowała pewną swobodę przy dokonywaniu całościowej oceny wysokości ewentualnej obniżki grzywien z tytułu okoliczności łagodzących (zob. wyrok Sądu z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawach połączonych od T-259 do T-264/02 i T-271/02 Raiffeisen Zentralbank Österreich przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-5169, pkt 473 i przytoczone tam orzecznictwo).

228 Zgodnie z pkt 3 tiret trzecie wytycznych „zakończenie naruszenia bezzwłocznie po interwencji Komisji (szczególnie gdy prowadzi ona dochodzenie)" zalicza się do okoliczności łagodzących.

229 Jednakże zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zaprzestanie naruszenia może logicznie stanowić okoliczność łagodzącą tylko wówczas, gdy istnieją powody, aby zakładać, że zainteresowane przedsiębiorstwa postanowiły zakończyć swoje antykonkurencyjne zachowania ze względu na te interwencje, gdyż sytuacja, w której naruszenie zostało już zakończone przed datą pierwszych interwencji Komisji, nie jest objęta zakresem tego przepisu wytycznych (wyrok Sądu z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie T-50/00 Dalmine przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2395, pkt 328, 329, potwierdzony w postępowaniu odwoławczym wyrokiem Trybunału z dnia 25 stycznia 2007 r. w sprawie C-407/04 P Dalmine przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-829, pkt 158).

230 Tymczasem w niniejszej sprawie naruszenie zostało zakończone w dniu 10 sierpnia 2001 r., czyli przed datą podjęcia przez Komisję pierwszych czynności dochodzeniowych, a mianowicie przed dniem 3 października 2001 r. Jak bowiem wynika z motywu 432 zaskarżonej decyzji, chociaż przetwórcy oznajmili, że ich kartel przestał istnieć w dniu 3 października 2001 r., Komisja przyjęła za dzień zakończenia naruszenia 10 sierpnia 2001 r. ze względu na to, że „ostatnim dowodem", jakim dysponowała,

było spotkanie w dniu 10 sierpnia 2001 r. wskazane w motywie 260 zaskarżonej decyzji. Wspomniane zakończenie nie może zatem stanowić okoliczności łagodzącej przy ustalaniu wysokości grzywny.

231 Należy dodać, że pomimo uznania przez Komisję, iż naruszenie zakończyło się w tym samym dniu, w którym podjęła pierwsze czynności dochodzeniowe, jej decyzja, aby nie uwzględniać okoliczności podnoszonej przez skarżącą, jest w pełni zasadna. Obniżka grzywny z powodu zaprzestania naruszenia niezwłocznie po pierwszej interwencji Komisji nie jest bowiem automatyczna, lecz zależy od oceny okoliczności danego przypadku dokonywanej przez tę instytucję w zakresie jej swobodnego uznania. Z tego względu zastosowanie pkt 3 tiret trzecie wytycznych względem danego przedsiębiorstwa będzie szczególnie odpowiednie w sytuacji, gdy antykonkurencyjny charakter zaskarżonego zachowania nie jest oczywisty. Jednocześnie jego zastosowanie będzie co do zasady mniej stosowne w sytuacji, gdy zachowanie to będzie wyraźnie antykonkurencyjne, przy założeniu, że zostało to udowodnione (wyroki Sądu: z dnia 11 marca 1999 r. w sprawie T-156/94, Aristrain przeciwko Komisji, Rec. s. II-645, pkt 138; z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie T-44/0 Mannesmannröhren-Werke przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2223, pkt 281).

232 Tymczasem w niniejszej sprawie antykonkurencyjny charakter zachowania skarżącej nie pozostawia żadnej wątpliwości. Kartel przetwórców, mający na celu ustalanie cen i podział rynku (zob. motywy 278–317 zaskarżonej decyzji), należy do klasycznych i szczególnie poważnych naruszeń (zob. motywy 409–411 zaskarżonej decyzji) prawa konkurencji oraz jest zachowaniem, którego bezprawność została wielokrotnie potwierdzona przez Komisję od chwili jej pierwszej interwencji w tej sprawie. Okoliczność, że kartel obejmował tajny aspekt, potwierdza ponadto, że skarżąca była w pełni świadoma bezprawnego charakteru swojego zachowania.

233 W swojej replice skarżąca podnosi nowe zastrzeżenie oparte na tym, że Komisja nie przedstawiła w zaskarżonej decyzji żadnych wyjaśnień co do powodów, dla których uznała, iż nie miała obowiązku uwzględnić omawianej okoliczności łagodzącej.

234 Z tych samych względów, które zostały wyjaśnione w pkt 182 powyżej, należy uznać, że fakt, iż zastrzeżenie to zostało przez skarżącą podniesione po raz pierwszy dopiero w replice, nie oznacza, że Sąd nie może go w niniejszym przypadku rozpoznać.

235 Niemniej nie można uwzględnić tego zastrzeżenia.

236 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem jakkolwiek bowiem Komisja jest zobowiązana na podstawie art. 253 WE uzasadniać swoje decyzje, wskazując okoliczności faktyczne, na których opiera się uzasadnienie decyzji i względy, które doprowadziły ją do jej wydania, postanowienie to nie wymaga od Komisji omówienia wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych, które wzięła pod uwagę w toku postępowania administracyjnego (wyrok Trybunału z dnia 9 listopada 1983 r. w sprawie 322/81 Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin przeciwko Komisji, s. 3461, pkt 14, 15; wyrok Sądu z dnia 14 maja 1998 r. w sprawie T-319/94 Fiskeby Board przeciwko Komisji, Rec. s. II-1331, pkt 127). Rozstrzygnięto już, że Komisja nie jest zobowiązana do tego, by ustosunkować się do kwestii, które są oczywiście niezwiązane ze sprawą, bez znaczenia lub wyraźnie drugorzędne (wyrok Sądu z dnia 15 czerwca 2005 r. w sprawie T-349/03 Corsica Ferries France przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2197, pkt 64). Takie samo rozwiązanie ma zastosowanie, gdy tak jak w niniejszej sprawie z łatwością można zrozumieć powód, dla którego okoliczności podniesionej przez skarżącą w toku postępowania administracyjnego nie można uznać za okoliczność łagodzącą (zob. w tym względzie pkt 229–232 powyżej).

237 Z wszystkich powyższych względów wynika, że zarzut trzeci należy oddalić jako bezzasadny i w związku z tym skarżącej nie należy przyznawać dodatkowej obniżki ze względu na okoliczności łagodzące.

D — *W przedmiocie zarzutu czwartego, opartego na naruszeniu komunikatu w sprawie współpracy, a także zasad proporcjonalności, ochrony uzasadnionych oczekiwań i równego traktowania*

1. *Argumenty stron*

238 Skarżąca twierdzi, że przyznając jej, na podstawie pkt D ust. 2 komunikatu w sprawie współpracy, obniżkę grzywny niższą od obniżek przyznanych spółkom WWTE, Cetarsa i Taes, Komisja naruszyła ten komunikat, a także zasady proporcjonalności, ochrony uzasadnionych oczekiwań i równego traktowania.

239 W pierwszej kolejności skarżąca twierdzi, że Komisja nie może uzasadniać tej różnicy w traktowaniu, podnosząc, iż skarżąca zaprzeczyła niektórym okolicznościom faktycznym opisanym w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, jak również tajnemu charakterowi porozumień cenowych przetwórców.

240 W tym względzie skarżąca podnosi, po pierwsze, że w swojej odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów poprzestała na wyjaśnieniu niektórych okoliczności faktycznych, które nieprecyzyjnie bądź błędnie przedstawiono w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów. W szczególności skarżąca nigdy nie oświadczyła, że zawierane przez przetwórców porozumienia w sprawie średnich cen maksymalnych i zawierane przez przedstawicieli producentów porozumienia w sprawie średnich cen minimalnych neutralizują się wzajemnie. Skarżąca dodaje, że sam urzędnik ds. przesłuchań w swoim końcowym sprawozdaniu stwierdził, że pismo w sprawie przedstawienia zarzutów zawiera pewne niejasności oraz że wyjaśnienia, których przetwórcy udzielili w odpowiedzi na owe pismo w sprawie przedstawienia zarzutów oraz podczas przesłuchania, pozwoliły Komisji „lepiej ukierunkować" projekt decyzji w odniesieniu do kilku kwestii.

241 Po drugie, skarżąca utrzymuje, że w swojej odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów nie zaprzeczyła tajnemu charakterowi „samych w sobie" porozumień w sprawie średnich cen maksymalnych. Skarżąca wyjaśniła jedynie, że „wynik" negocjacji między przetwórcami, czyli średnia cena maksymalna, w odniesieniu do której przetwórcy zawierali porozumienia na początku każdej kampanii i którą proponowali w toku negocjacji zbiorowych ze związkami rolniczymi i grupami producentów, z pewnością stanowił powszechnie znaną informację w sektorze produkcji. Skarżąca wyjaśnia, że innymi słowy „powoływała się na publiczny charakter informacji dotyczącej wysokości średniej maksymalnej ceny zakupu, ustalanej przez przetwórców na początku roku, wobec której można było zakładać, że w chwili zaproponowania jej podczas negocjacji cenowych ze [związkami rolniczymi i grupami producentów] jako maksymalnej kwoty, po jakiej przetwórcy są gotowi kupować tytoń, stanie się ceną, która będzie powszechnie znana".

242 W drugiej kolejności skarżąca podnosi, że Komisja niewłaściwie zastosowała komunikat w sprawie współpracy i naruszyła zasadę proporcjonalności.

243 W tym względzie, po pierwsze, skarżąca utrzymuje, że Komisja błędnie nie zastosowała w jej przypadku pkt D ust. 2 tiret drugie komunikatu w sprawie współpracy, twierdząc, iż skarżąca, jak Komisja stwierdziła w motywie 454 zaskarżonej decyzji, w zasadniczy sposób zakwestionowała niektóre okoliczności faktyczne wymienione w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, i odmawiając jej z tego powodu przyznania obniżki grzywny na podstawie tego przepisu.

244 Po drugie, skarżąca utrzymuje, że od momentu wszczęcia przez Komisję dochodzenia podjęła z nią aktywną współpracę. Skarżąca precyzuje, że informacje i wyjaśnienia, które dostarczyła Komisji, umożliwiły tej instytucji lepsze zrozumienie funkcjonowania rynku i konkretnych zachowań stron oraz wyjaśnienie niektórych kluczowych aspektów naruszenia. Zdaniem skarżącej w związku z tym Komisja powinna była jej przyznać, na podstawie pkt D ust. 2 tiret pierwsze komunikatu w sprawie współpracy, obniżkę grzywny wyższą niż 20%.

245 W trzeciej kolejności skarżąca uważa, że miała prawo do otrzymania takiej samej obniżki grzywny jak ta, która została przyznana spółce Taes, czyli 40%, jako że spółka ta nie przekazała Komisji informacji, których wartość przewyższałaby wartość informacji przekazanych przez skarżącą.

246 Pomocniczo skarżąca podnosi, że w każdym razie powinna jej przysługiwać taka sama obniżka grzywny, jaką otrzymały Cetarsa i WWTE, czyli 25%, jako że Komisja nie zrozumiała poprawnie wyjaśnień, które skarżąca przedstawiła jej odnośnie do tajnego charakteru porozumień w sprawie średnich cen.

247 Komisja uważa, że zarzut czwarty należy oddalić jako bezzasadny.

248 W pierwszej kolejności Komisja kwestionuje twierdzenie skarżącej, zgodnie z którym w swojej odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów skarżąca poprzestała na wyjaśnieniu pewnych niuansów dotyczących okoliczności faktycznych przedstawionych w tym piśmie. W rzeczywistości skarżąca zakwestionowała niektóre istotne aspekty tych okoliczności. Ściślej rzecz ujmując, skarżąca zaprzeczyła tajnemu charakterowi zawieranych przez przetwórców porozumień w sprawie średniej (maksymalnej) ceny dostawy i broniła stanowiska, że zakres tych porozumień nie wykraczał poza zakres porozumień zawieranych przez przedstawicieli producentów.

249 W drugiej kolejności Komisja twierdzi, że prawidłowo zastosowała pkt D ust. 2 komunikatu w sprawie współpracy i nie naruszyła zasady proporcjonalności.

250 W trzeciej kolejności Komisja zaprzecza temu, iż naruszyła zasadę równego traktowania, przyznając spółkom Taes, Cetarsa i WWTE większy odsetek obniżki kwoty grzywny niż ten, który przyznała skarżącej. Komisja zwraca uwagę, że informacje, które przekazała jej Taes, pozwoliły jej w szczególności wykazać uczestnictwo

w omawianych praktykach ograniczających Deltafiny, zaś informacje przekazane przez skarżącą nie wniosły niczego, co miałoby znaczenie, i dotyczyły jedynie „szczegółów odnoszących się do okoliczności, które były jej już znane". Komisja dodaje, że spółki Taes, Cetarsa i WWTE, w odróżnieniu od skarżącej, nie zaprzeczyły tajnemu charakterowi zawieranych przez przetwórców porozumień w sprawie średniej (maksymalnej) ceny dostawy uzgodnionej. Wreszcie spółka Taes, w odróżnieniu od skarżącej, nie zakwestionowała niektórych innych okoliczności faktycznych wskazanych w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów.

2. *Ocena Sądu*

251 Przed przystąpieniem do rozpatrywania poszczególnych argumentów skarżącej należy przedstawić kilka uwag o charakterze ogólnym.

252 Należy przypomnieć, że Komisja dysponuje szerokim zakresem uznania co do metody obliczania grzywien i ma prawo w tym względzie brać pod uwagę liczne czynniki, wśród których znajduje się współpraca zainteresowanych przedsiębiorstw w trakcie dochodzenia prowadzonego przez służby tej instytucji. Komisji przysługuje w tym względzie szeroki zakres uznania przy dokonywaniu oceny jakości i użyteczności współpracy danego przedsiębiorstwa, w szczególności w porównaniu ze współpracą innych przedsiębiorstw (wyrok Trybunału z dnia 10 maja 2007 r. w sprawie C-328/05 P SGL Carbon przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-3921, pkt 81, 88).

253 Dla uzasadnienia obniżenia kwoty grzywny ze względu na współpracę zachowanie przedsiębiorstwa musi ułatwiać zadanie Komisji polegające na stwierdzeniu i ukaraniu naruszeń reguł konkurencji (zob. ww. w pkt 110 wyrok w sprawach połączonych JFE Engineering i in. przeciwko Komisji, pkt 499 i przytoczone tam orzecznictwo) i świadczyć o prawdziwej woli współpracy (ww. w pkt 99 wyrok w sprawach połączonych Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, pkt 395, 396).

254 W komunikacie w sprawie współpracy Komisja określiła warunki, na jakich przedsiębiorstwa współpracujące z nią w trakcie dochodzenia w sprawie kartelu będą mogły być zwolnione z grzywny lub skorzystać z obniżenia kwoty grzywny, którą w innym wypadku musiałyby zapłacić (zob. pkt A ust. 3 komunikatu w sprawie współpracy).

255 Punkt D komunikatu w sprawie współpracy, zatytułowany „Odczuwalne obniżenie kwoty grzywny", stanowi:

„1. Jeżeli przedsiębiorstwo współpracuje, a nie są spełnione wszystkie przesłanki określone w [pkt] B i C, korzysta ono z obniżki w wysokości 10–50% kwoty grzywny, która zostałaby na nie nałożona w braku współpracy.

2. Może to mieć miejsce w szczególności, jeżeli:

— przed wysłaniem pisma w sprawie przedstawienia zarzutów przedsiębiorstwo przedstawia Komisji informacje, dokumenty lub inne środki dowodowe, które przyczyniają się do stwierdzenia istnienia naruszenia,

— po otrzymaniu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów przedsiębiorstwo informuje Komisję, że nie kwestionuje wystąpienia okoliczności faktycznych, na których opiera ona swe zarzuty".

256 W niniejszym przypadku należy zauważyć, że poza sporem pozostaje, iż zgodnie z tym, co stwierdzono w motywie 450 zaskarżonej decyzji, skarżąca nie spełniła warunków stosowania pkt B i C komunikatu w sprawie współpracy, w związku z czym oceny jej działań należy dokonać na podstawie pkt D tego komunikatu.

257 Poszczególne argumenty, które skarżąca podnosi w ramach niniejszego zarzutu można podzielić na dwie części. Część pierwsza dotyczy niezastosowania względem niej pkt D ust. 2 tiret drugie komunikatu w sprawie współpracy. Cześć druga odnosi się do jakości współpracy zaoferowanej przez skarżącą w porównaniu do współpracy podjętej przez spółki Taes, Cetarsa i WWTE.

a) W przedmiocie niezastosowania względem skarżącej pkt D ust. 2 tiret drugie komunikatu w sprawie współpracy

258 W motywie 454 zaskarżonej decyzji Komisja przyznała skarżącej obniżkę grzywny wynoszącą 20% jedynie na podstawie pkt D ust. 2 tiret pierwsze komunikatu w sprawie współpracy. Z lektury tego motywu w związku z motywem 453 zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja z dwóch powodów odmówiła zastosowania do skarżącej tiret drugie tego punktu, niezależnie od faktu, że skarżąca ogólnie oświadczyła, iż nie kwestionuje wystąpienia okoliczności faktycznych, które stanowiły podstawę postawionych jej zarzutów.

259 Po pierwsze, twierdzenie skarżącej nie znajduje pokrycia w faktach – konkretniej chodzi o okoliczność, zgodnie z którą porozumienia przetwórców w sprawie średnich (maksymalnych) cen dostaw z jednej strony i porozumienia zawierane jednocześnie przez producentów i przetwórców w sprawie średnich minimalnych cen stosowanych przez grupy producentów z drugiej były identyczne, w związku z czym potencjalne antykonkurencyjne skutki zachowania przetwórców i producentów wzajemnie się neutralizowały. Komisja odesłała w tym względzie do s. 18–45 odpowiedzi skarżącej na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów.

260 Należy stwierdzić, że wyżej wymienione strony odpowiedzi skarżącej na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów nie zawierają podobnego stwierdzenia. Zresztą poproszona w ramach środków organizacji postępowania o wskazanie fragmentów tej odpowiedzi, w których znajdowałoby się takie stwierdzenie, Komisja przyznała, że nie zostało ono w niej wyraźnie sformułowane, lecz w sposób dorozumiany twierdzenie to wynika z pewnych argumentów, które zostały przedstawione przez skarżącą. Na rozprawie, odpowiadając na zadane przez Sąd pytanie dotyczące tej kwestii, Komisja powtórzyła to wyjaśnienie.

261 Nawet gdyby założyć, że aby wykazać, że wystąpienie okoliczności faktycznych zostało zakwestionowane w rozumieniu pkt D ust. 2 tiret drugie komunikatu w sprawie współpracy, Komisja może opierać się jedynie na dorozumianym twierdzeniu, w niniejszym przypadku z argumentów, na które powołuje się Komisja, nie można wywnioskować, że skarżąca utrzymywała, iż dwie kategorie porozumień wskazanych w pkt 259 powyżej były identyczne, co sprawiałoby, że potencjalne antykonkurencyjne skutki zachowania przetwórców i producentów wzajemnie się neutralizowały. Przy pomocy tychże argumentów skarżąca chciała bowiem jedynie wyrazić opinię, zgodnie z którą nawet gdyby porozumienia przetwórców w sprawie średnich (maksymalnych) cen dostaw nie były zawierane, konkurencja na rynku i tak nie byłaby doskonała, gdyż ze swojej strony związki rolnicze i grupy producentów uzgadniały między sobą średnie ceny sprzedaży surowca tytoniowego, które następnie negocjowały wspólnie z przetwórcami. W każdym razie tego rodzaju opinii dotyczącej wpływu kartelu na rynek nie można rozsądnie utożsamiać z kwestionowaniem „wystąpienia okoliczności faktycznych" w rozumieniu wyżej wspomnianego przepisu (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie T-224/00 Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, Rec. s. II-2597, pkt 366). W szczególności należy zauważyć, że przy pomocy swoich argumentów skarżąca w żaden sposób nie zakwestionowała istnienia rzeczonych porozumień. Trzeba też dodać, że określone wyjaśnienia, które znajdują się na s. 18–45 odpowiedzi skarżącej na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, zostały wyraźnie uwzględnione w zaskarżonej decyzji (zob. w szczególności motywy 75, 82, 201 zaskarżonej decyzji).

262 Po drugie, skarżąca zaprzeczyła tajnemu charakterowi porozumień w sprawie średniej (maksymalnej) ceny dostawy zawieranych przez przetwórców.

263 Należy stwierdzić w tym względzie, że skarżąca już niewątpliwie broniła takiego stanowiska w swej odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów. Otóż na s. 8 tej odpowiedzi skarżąca oświadczyła między innymi, że „[przetwórcy] nigdy nie zawierali tajnych porozumień w sprawie średnich cen, które swoim zakresem wykraczałyby poza zbiorowe negocjacje prowadzone w ramach platformy negocjacyjnej branży produkcyjnej". Wyjaśnienie, które skarżąca stara się przypisać temu oświadczeniu w swoich pismach (zob. pkt 241 powyżej), opiera się na całkowicie sztucznym rozróżnieniu i jest nieprzekonywające.

264 Ze względu na to, że wspomniane oświadczenie nijak ma się do rzeczywistości, jak i okoliczność, że kartel przetwórców obejmował tajny aspekt, któremu w strukturze zaskarżonej decyzji przypisano istotną wagę, Komisja nie popełniła oczywistego błędu w ocenie, uznając i wyrażając w zaskarżonej decyzji, że skarżąca zakwestionowała wystąpienie okoliczności faktycznych w rozumieniu pkt D ust. 2 tiret drugie komunikatu w sprawie współpracy.

b) W przedmiocie jakości współpracy zaoferowanej przez skarżącą w porównaniu z współpracą podjętą przez spółki Taes, Cetarsa i WWTE

265 W pierwszej kolejności skarżąca nie może twierdzić, że należało jej przyznać, na podstawie pkt D ust. 2 komunikatu w sprawie współpracy, ten sam poziom obniżki grzywny jak ten, który został przyznany spółce Taes.

266 Z jednej bowiem strony w odniesieniu do zastosowania pkt D ust. 2 tiret drugie tego komunikatu Taes, w odróżnieniu od skarżącej, w żaden sposób nie podważyła tego, że te okoliczności faktyczne miały miejsce.

267 Z drugiej strony w odniesieniu do zastosowania pkt D ust. 2 tiret pierwsze wspomnianego komunikatu z akt sprawy jasno wynika, że charakter i przydatność współpracy zaoferowanej przez Taes znacznie przewyższały charakter i przydatność współpracy zaoferowanej przez skarżącą. Z tego względu informacje przekazane przez skarżącą, choć przydatne, w znacznej części jedynie potwierdzały lub wyjaśniały informacje, które znajdowały się już w posiadaniu Komisji, a więc w znikomym stopniu stanowiły wartość dodaną, podczas gdy Taes dostarczyła nadto informacji, które były zarówno nowe, jak i rozstrzygające, oraz pozwoliły na wykazanie odpowiedzialności Deltafiny przy popełnianiu naruszenia.

268 W tym kontekście skarżąca nie może zasadnie powoływać się – jak uczyniła w skardze – na odpowiedzi, których udzieliła w następstwie żądań udzielenia informacji skierowanych do niej przez Komisję na podstawie art. 11 rozporządzenia nr 17. Dokumenty przekazane Komisji w odpowiedzi na żądanie informacji są bowiem dostarczane z uwagi na istnienie obowiązku prawnego w tym zakresie i nie mogą być uwzględnione na podstawie komunikatu w sprawie współpracy, nawet jeśli mogą one służyć do ustalenia, wbrew interesom dostarczającego je lub innego przedsiębiorstwa, że ich zachowanie miało antykonkurencyjny charakter (wyrok Sądu z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawach połączonych od T-101/05 do T-111/05 BASF i UCB przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4949, pkt 111).

269 W drugiej kolejności skarżąca nie może zresztą domagać się tego samego poziomu obniżki grzywny, który został przyznany Cetarsie i WWTE. W odróżnieniu od skarżącej, obie te spółki nie zaprzeczyły bowiem tajnemu charakterowi zawieranych przez przetwórców porozumień w sprawie średnich (maksymalnych) cen dostaw. Należy również zauważyć, że chociaż w zaskarżonej decyzji Komisja zarzuciła Cetarsie i WWTE, że spółki te przedstawiły w swoich odpowiedziach na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów to samo twierdzenie, które zostało przytoczone w pkt 259 powyżej, to mimo to, podobnie jak w niniejszej sprawie, w postępowaniach, w których wydano wyroki z dnia 3 lutego 2011 r. w sprawie T-33/05 Cetarsa przeciwko

Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 271, i z dnia 8 marca 2011 r. w sprawie T-37/05 World Wide Tobacco España przeciwko Komisji, dotychczas nieopublikowany w Zbiorze, pkt 197, Sąd uznał, że to czyniąc, Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie.

270 Z powyższego wynika, że zarzut czwarty należy oddalić jako bezzasadny, z wyjątkiem fragmentu dotyczącego twierdzenia, o którym była mowa w pkt 259 powyżej, a które Komisja błędnie przypisała skarżącej.

E — *W przedmiocie ustalenia ostatecznej wysokości kwoty grzywny*

271 W tej sytuacji do Sądu należy wyznaczenie odpowiedniej stopy obniżki. Korzystając z przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania, Sąd uważa, iż skarżącej należy przyznać z tytułu jej współpracy dodatkową obniżkę w wysokości 5%, którą należy doliczyć do przyznanej jej już 20-procentowej obniżki. Wobec tego należy zastosować 25-procentową obniżkę do kwoty grzywny po zastosowaniu reguły górnego limitu wynoszącego 10% obrotu, to jest 3240000 EUR, co prowadzi do ustalenia ostatecznej kwoty nałożonej grzywny na 2430000 EUR.

W przedmiocie kosztów

272 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Na podstawie art. 87 § 3 akapit pierwszy, w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań każdej ze stron, Sąd może postanowić, że koszty zostaną rozdzielone.

273 W związku z tym, że w niniejszej sprawie skarga została częściowo uwzględniona, słuszna ocena okoliczności sprawy wymaga, aby skarżąca pokryła dziewięć dziesiątych własnych kosztów i dziewięć dziesiątych kosztów poniesionych przez Komisję, a Komisja – jedną dziesiątą własnych kosztów i jedną dziesiątą kosztów poniesionych przez skarżącą.

Z powyższych względów

SĄD (czwarta izba)

orzeka, co następuje:

1) Kwota grzywny nałożonej na Agroexpansión, SA w art. 3 decyzji Komisji C(2004) 4030 wersja ostateczna z dnia 20 października 2004 r. w sprawie postępowania zgodnie z art. 81 ust. 1 [WE] (sprawa COMP/C.38.238/B.2 – Surowiec tytoniowy – Hiszpania) zostaje ustalona na 2 430 000 EUR.

2) W pozostałym zakresie skarga zostaje oddalona.

3) Agroexpansión pokrywa dziewięć dziesiątych swoich kosztów oraz dziewięć dziesiątych kosztów poniesionych przez Komisję Europejską; Komisja Europejska pokrywa jedną dziesiątą swoich kosztów oraz jedną dziesiątą kosztów poniesionych przez skarżącą.

Czúcz Labucka O'Higgins

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 12 października 2011 r.

Podpisy

Spis treści

Okoliczności powstania sporu ..... II - 7013

A — Skarżąca i postępowanie administracyjne ..... II - 7103

B — Zaskarżona decyzja ..... II - 7016

C — Adresaci zaskarżonej decyzji ..... II - 7018

D — Ustalenie wysokości grzywien ..... II - 7023

1. Kwoty wyjściowe grzywien ..... II - 7024

2. Kwoty podstawowe grzywien ..... II - 7027

3. Okoliczności obciążające i łagodzące ..... II - 7028

4. Górna granica grzywny przewidziana w art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 ..... II - 7029

5. Zastosowanie komunikatu w sprawie współpracy ..... II - 7030

6. Ostateczne kwoty grzywien ..... II - 7032

Przebieg postępowania i żądania stron ..... II - 7033

Co do prawa ..... II - 7035

A — W przedmiocie zarzutu pierwszego, opartego na naruszeniu art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003, zasad proporcjonalności i równego traktowania, a także braku uzasadnienia ..... II - 7036

1. W przedmiocie części pierwszej, opartej na naruszeniu art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 oraz zasady proporcjonalności w odniesieniu do stwierdzenia solidarnej odpowiedzialności za zapłatę grzywny ..... II - 7037

a) Argumenty stron ..... II - 7037

b) Ocena Sądu ..... II - 7044

W przedmiocie kryteriów zastosowanych przez Komisję w zaskarżonej decyzji w celu przypisania spółce dominującej odpowiedzialności za naruszenie popełnione przez jej spółkę zależną ..... II - 7048

W przedmiocie istnienia jednego podmiotu gospodarczego złożonego ze skarżącej i spółki Dimon ..... II - 7054

— W przedmiocie „sprawozdań z działalności" i „sprawozdań terenowych" ..... II - 7055

— W przedmiocie wymiany korespondencji między skarżącą i spółką Dimon ..... II - 7058

— W przedmiocie argumentów podniesionych przez skarżącą w celu wykazania, że działała na rynku w sposób autonomiczny ..... II - 7064

2. W przedmiocie części trzeciej, opartej na naruszeniu zasady równego traktowania i braku uzasadnienia ..... II - 7068

a) Argumenty stron ..... II - 7068

b) Ocena Sądu ..... II - 7069

3. W przedmiocie części drugiej, opartej na naruszeniu art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 i zasady proporcjonalności w odniesieniu do konsekwencji zakresu odpowiedzialności solidarnej za zapłatę grzywny ..... II - 7071

a) Argumenty stron ..... II - 7071

b) Ocena Sądu ..... II - 7073

B — W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na naruszeniu zasady równego traktowania ..... II - 7074

1. Argumenty stron ..... II - 7074

2. Ocena Sądu ..... II - 7076

C — W przedmiocie zarzutu trzeciego, opartego na naruszeniu zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań ..... II - 7081

1. Argumenty stron ..... II - 7081

2. Ocena Sądu ..... II - 7082

D — W przedmiocie zarzutu czwartego, opartego na naruszeniu komunikatu w sprawie współpracy, a także zasad proporcjonalności, ochrony uzasadnionych oczekiwań i równego traktowania ..... II - 7086

1. Argumenty stron ..... II - 7086

2. Ocena Sądu ..... II - 7089

a) W przedmiocie niezastosowania względem skarżącej pkt D ust. 2 tiret drugie komunikatu w sprawie współpracy ..... II - 7091

b) W przedmiocie jakości współpracy zaoferowanej przez skarżącą w porównaniu z współpracą podjętą przez spółki Taes, Cetarsa i WWTE ..... II - 7093

E — W przedmiocie ustalenia ostatecznej wysokości kwoty grzywny ..... II - 7095

W przedmiocie kosztów ..... II - 7095